

Taxa postala
plättita in num.
No. 224713/928.

10. telefon: 18-60
Havonta 110, nef
evre 800, egészév
földre: Havonta 2
félvire 12, egész
Hirdetések díjszaba
„UJ KELETT“ a
napati zsidóság egyetemes napja.
A Cikkeink utányomását csak
korras megjelölésével engedjük meg.

UJ KELETT

ZSIDÓ NAPILAP

Ára 5 lej
Bérmertelen leveleket nem fogadjunk el.
Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbo Ferenc. Buceuresti szerkesztő: Hászegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Szombat, május 7.
1938—5698. Ijár 6.
XXI. évf., 102. szám.

A magyar icástudók vétője

Az ugynevezett zsidójavaslat körül a magyar közéletben megindult tiltakozó mozgalom egyre magasabb hullámokat ver. A magyar politikai, tudományos és szellemi élet legjobbjai emelik fel szavukat a készülő jogfosztás ellen, amelyet fajilag valóban magyarszármazású politikusok, művészek és írástudók, főleg a magyarországi német elemek machinációjának tartanak, akik az Anschluss megtörténte óta mindenképpen german járszallagra szertnek fűzni a legvitalább magyar politikai és kulturális érdekeket.

A mai napon a javaslat elleni harc legfigyelemreméltóbb és egyben bennünket, zsidókat legközelebb érintő fázisához érkezett el. A magyar szellemiség legmarkánsabb képviselői a budapesti napilapokhoz megrendítő hangú kiáltványt juttattak el, amelyben a szellem, az igazság, a jog és a kereszténység nevében tiltakoznak a „zsidójavaslat“ ellen. A kiáltvány a következőképpen hangzik: „Mi, magyar írók, művészek és a tudomány munkásai, különféle világnézetek és pártállások szűzölői, különféle társadalmi rétegek szülöttei és tagjai, akik a legkülönbözőbb hivatásokban és munkakörökben dolgozunk, akik valamennyien az évezredek magyar művelődés megtartásának és gyarapításának rendeltetését vittük örökbe, mi, akik valamennyien keresztény családok leszármazottai vagyunk, az emberi becsületérzés és igaz kereszténység, a józanág és hazafiaság magától értetődő egységével és szilárdságával emeljük fel szavunkat az állampolgári jogegyenlőség elvéért, melyet az ugynevezett „társadalmi egyensúly hatályosabb biztosításáról“ szóló törvényjavaslat“ megvalósulása esetén törölne a magyar alkotmányból.

Ez a javaslat a társadalmi egyensúly biztosítását igéri, de egy szava sincs a legszegényebb, gazdaságilag legeresettebb és legárvább rétegek sorsának jobbrafordításáért. Ez a javaslat még a zsidóságot sem állzza meg annyira, mint amennyire megseríti a keresztény középosztályt fiait, amikor azt teszi fel róluk, hogy — az állampolgársági jogegyenlőség megszentelt alapelveinek sembevetésével — jogfosztástól, megszegyenítő gyámokodástól, kényszeralkalmazástól várják megjelöltetésük biztosítását. S felteszi róluk azt az erkölcsi elvárásot, hogy polgártársak egy részének vallása miatt való megbélyegzés, polgári jogai teljességéből való kiforgatása árán akarnak érvényesülni és boldogulni.

Ez a javaslat a zsidók közül is elsősorban a szegényeket veszi célba, azokat, akik leginkább vannak kiszolgáltatva munkaadóik kényekedőnek és még ezek közül is kivált a fiatalokat sújtja, akiket egyetemlegesen megbüntet amiatt, hogy nem lehettek katonák a háború alatt. Lelkiismeretünkkel nem tartjuk összeegyeztethetőnek, hogy a világi hatóságok a megkeresettek között dátum szerint tegyenek különbséget, holott a kereszténység különbségtevés és fenntartás nélkül adja meg az egyház a kebelébe térőnek, az Isten előtt egyenlőség és keresztényi testvériség jegyében.

Minket keresztényi hitünk, hazafias meggyőződésünk, az ország európai hiteléhez és nemzeti függetlenségünkhöz való ragaszkodásunk készítet arra, hogy soha ne támogassuk az állampolgári jogegyenlőség elvétől, melyet történelmünk legszebb korszakában, az európai magyarság legnagyobb elméi vívtak ki. Elfelédjük volna, hogy ezek a polgártársaink a kultúrtörténelm megdöntöhetetlen tanúsága szerint nemcsak egyezően résztvevői, de támaszai és építői is voltak a magyar kultúrának? Tagadjuk le önmagunk előtt, hogy ezt a sorsközösséget 1848. szabadságharcában és a világháborúban vérükkel pecsételték meg?

Ezért tiltakozunk lelkiismeretünk minden erejével és hisszük, hogy szavunk nem marad hatás nélkül abban a hazában, amely minden dícsőségét a hit- és gondolatszabadságot, az emberi jogok teljességéért vívott küzdelmének köszönhetné. E belső parancsra fordulunk a magyar törvényhozás mindkét házának tagjaihoz, a keresztény egyházak-

Mussolini közvetíteni akar Csehszlovákia és Németország között?

A Führer visszaérkezett Rómába, ahol nagy katonai parádén vett részt Mussolini a gyarmati kérdés napirendre tűzését javasolta Hitlernek?

Róma, május 6. Tegnap este Hitler disz-vacsorán, majd operaházi díszelőadáson vett részt, azután különvonatában lepihént és ma reggelre visszatért Rómába. A Termíni állomáson fogadták a Führert, aki az állomásról a Quirinál palotába ment, ahol fél tíz óráig maradt. Akkor a király társaságában a katonai parádé megtekintésére ment, amely az olasz hadsereg erejének és jó felszerelésének bizonyítékát szolgáltatta a Führer és a király-császár előtt.

A hadsereget 50.000 tiszt és katona képviselte végeláthatatlan mozgó osztagokban, 600 gépkocsi, 320 harckocsi, 200 tank, 400 ágyú, 200 aknavető, 2500 ló és öszvér vonult fel. A felvonulást a fasiszta asszonyok légője vezette be, amit a munkáslegió követett. Azután következtek az avantgárdisták és fasiszta ifjúsági alakulatok, akik mindannyian az új római lépsélen vonultak el.

A Le Temps szerint bár a Mussolini-Hitler találkozó látszólag nem fog újabb megállapodásokat vonni maga után, valószínű, hogy a két diktátor megállapodik egymással közép-európai érdekeltségeik kérdésében. A Duce ezenkívül közvetíteni kíván a Harmadik Birodalom és Csehszlovákia között. A Journal de Debats azt írja, hogy az események folytatásáért a rendkívüli felelősség hárul Olaszra, hogy a Duce javasolni fogja a vezérkancellárnak, hogy vegye fel napirendre a gyarmati kérdést, pedig ezáltal csak újabb nemzetközi bonyodalmakat fog felkavarni, mert Anglia és Franciaország nem mehetnek bele a gyarmatok visszaadásába, hogy ezáltal Németország csak még erősebb hadászati támaszpontjához jusson. A Duce önmérsékletéről függ, hogy miképpen fog alakulni a továbbiakban Európa helyzete.

Aggasztóra fordult Goga Octavian állapota

Az uralkodó Urdareanu udvari miniszter után érdeklődött a volt miniszterelnök hogyléte iránt

Cluj, május 6. A nagybeteg Goga Octavian betegágya mellett csütörtökönként délután fél tíz óráig még mindig nem nyerte vissza eszméletét és nem ismert fel senkit hozzátartozói közül. Háziorvosán kívül Hatiegan és Minea cluj-i professzorok is állandóan mellette vannak és az orvostudomány végső eszközeivel harcolnak, hogy a volt miniszterelnököt megmentésük az életnek.

A ciuceai kastély telefonja egyébként állandóan cseng. Az uralkodó nevében Ernest Urdareanu udvari miniszter, valamint Miron patriárka miniszterelnök személyesen érdeklődtek Goga hogyléte iránt. A. C. Cuza professor ugyancsak telefonon érdeklődött Iasi-ból Goga Octavian állapota iránt. Gheorghe Cuza Ciuceara utazott, Goga meglátogatására. Ugyancsak Ciucean van Hodos volt miniszterelnökségi alminiszter, a román Rádió műsor-igazgatója és dr. Gabor volt cluj-i polgármester, valamint Goga családjának közeli hozzátartozói.

szóigálaltat a beteg politikus mellett, aki a péntek délutáni órákig még mindig nem nyerte vissza eszméletét és nem ismert fel senkit hozzátartozói közül. Háziorvosán kívül Hatiegan és Minea cluj-i professzorok is állandóan mellette vannak és az orvostudomány végső eszközeivel harcolnak, hogy a volt miniszterelnököt megmentésük az életnek.

A ciuceai kastély telefonja egyébként állandóan cseng. Az uralkodó nevében Ernest Urdareanu udvari miniszter, valamint Miron patriárka miniszterelnök személyesen érdeklődtek Goga hogyléte iránt. A. C. Cuza professor ugyancsak telefonon érdeklődött Iasi-ból Goga Octavian állapota iránt. Gheorghe Cuza Ciuceara utazott, Goga meglátogatására. Ugyancsak Ciucean van Hodos volt miniszterelnökségi alminiszter, a román Rádió műsor-igazgatója és dr. Gabor volt cluj-i polgármester, valamint Goga családjának közeli hozzátartozói.

hoz, a foglalkozások gazdasági kamaráihoz, a szakszervezetekhez és egyéb érdekképviseletekhez, a politikai, társadalmi és kulturális egyesületekhez, az egész ország józan és hazafias népéhez azzal a kéréssel: tegyenek bizonyosságot önértükéről, bátorságukról, önzettségükről és lépjenek sorompóba a mindannyiunkat sértő javaslat ellen. Gondolja meg minden kortárs, mekkora felelősség terhel, ha a lelkiismereti tiltakozás ellenére is megszületik egy törvény, amelyre valamilyen módon magyarnak szegyenkezve kell gondolnia!

A kiáltványt a magyar irodalmi, művészi és tudományos élet számos tagja írta alá. Az aláírók között szerepelnek olyan vezérlő egyéniségek, mint Apponyi György gróf, a „Korunk Szava“ című katolikus folyóirat szerkesztője, Bartók Béla, a világhírű zeneszerző,

Csécsey Imre publicista, Csók István, a világhírű festőművész, Ferenczy Noémi, Iróné, Féja Géza, az ismertevű szociológus, Fodor József, a nagynevű lírikus, Kárpáti Aurél író, Kernstock Károly festőművész, Kodály Zoltán, a nagy zeneszerző, Lovász Márton író, Márfy Ödön festőművész, Móricz Zsigmond, a legnagyobb élő magyar regényíró, Reményik Zsigmond író, Schöppán Aladár esztétikus, Somlay Arthur, a nagy színművész, Supka Géza író, Szász Zoltán, a híres publicista, Széchenyi György gróf, Szimonidesz Lajos, Tersánszky Józsi Jenő, Tóth Aladár, Vaszy János és Zilahy Lajos, a kétértelmű regény- és drámaíró.

A magyar írástudók vétője elhangzott. Hígyjük, hogy a szellem és lelkiismeret szava ezúttal nem löszén pusztába kiáltó szó csupán.

VILÁG TUKER

Hongkong

Hongkong Newyork és Rio de Janeiro mellett a világ egyik legszebb kikötője. A bejárat a számos zöldelő sziget között, a városnak a tengerből meredeken kiemelkedő látványra, gazdag villakoszorúival a háttérben, felejthetetlen benyomással szolgál. Elbűvölően hat a város a közeli szárazföldről nézve, éjszaka, amikor: a város megszámlálhatatlan fényei kigyulnak.

Pár hónappal ezelőtt Hongkong konzervatív gyarmat-város volt, amelynek lakói „brittebbek voltak a nagybritannoknál“. Olyan emberekkel lehetett itt találkozni, aminek még Dickens és Thackeray ábrázoltak. Régi-módiák nyelvben, öltözködésben, erkölcsökben. Maguk a nemangolok is, akik itt éltek, rövid idő alatt magukévá tették a város e jellegzetességét s a világ eseményeit a hongkongiak gyarmati szemlivelégen keresztül nézték.

Most mindez egy csapásra megváltozott. Hongkong nagyvárossá, a világ egyik központjává lett. Csak végig kell menni délelőtt az alig háromszáz méter hosszú Pedder-streeten, vagy tlni a Hongkong szálló előcsarnokában s az öt világrész minden ismert figurájával találkozhat az ember. A legtar-kább nemzetközi figurákkal vannak teli a szállók, szédítően megdrágítva a szoba-árakat, miért is ma Hongkongban szállást találni meglehetősen problematikus. Ezen kívül a város teli a sanghaji, nankingi, hankai és kantoni európai, amerikai és kínai menekültekkel, akik valamennyien ebben az angol kikötőben keresnek védelmet. A menekültek számát közel háromszázra teszik. A kínai mögöttes országrészek e hatalmas idezőnlése általában igen erősen megdrágította az életet, különösen a lakbéréket. A lakáshány olyan nagymérvű, hogy egynemely háztulajdonos a helyzetet kihasználva, eddigi bérlőjét egyenesen kilakozta, hogy helyiségeit a többet igénynek gyakran dupla, sőt háromszoros áron bocsássa rendelkezésére. Naponta olvashatók a helyi lapok felháborodott cikkei ezek ellen a háborús nyereszkek ellen anélkül, hogy a hatóságok hatékonyan közbeavatkoznának. Az angol gyarmati hatóság türelmesen dolgozik s minden dolgot természetesen folyására enged, abban a hiszemben, hogy számos azok közül magától elintéződik. Mindezeket mindenesetre semmiféle javulás sem állt be sem a hongkongi lakberek kérdésében, sem a városban uralkodó himlőjárvány tekintetében.

A menekültek nagyszámu beözönlése mindenféle járvány betegségeket idézett föl. A járványokban elhaltak száma az év eleje óta több mint nyolcszáz.

A hatóság csak március közepén mozgósította közeget a járvány további terjedésének elakasztására. A menekültek nyomoráról különösen a kínai negyedben tett látogatással győződhetik meg az ember. Aki nem jár ennek a negyednek az uccáin, annak az a benyomása, hogy Hongkongban csak millió-mosok élnek. A széles üzleti uccákon száz száma állanak az elegáns autók. Az előkelő vendéglők és kávéházak állandóan zsúfoltak. A nők az „utolsó“ párizsi divat szerint öltözködnék és az ékszerészboltok kirakataiban egyre újabb és újabb drágaságokat láthat a szemlélő.

Az üzletek tényleg jobban mennek, mint valaha. A menekültek között számos a gazdag kínai, akik pénzüket idejében szállították Hongkongba. Ugyanakkor a város bizonyos idő óta a kínai nemzeti kormány leg-nagyobb bevásárlási centruma. Itt található minden lehetséges, kevésbé feltűnő elnevezés alatt a különböző Nankingból és Sanghaiból elüztöt szervezettek, amelyek az utánpótlásról gondoskodnak. Hongkong brit szabad kikötő, amely a háború óta az egész távolkeleti kereskedelem legjelentősebb átrakódó állomásává emelkedett. A sanghaji kormány-szállított kénytelenek voltak vásárlókat délre követni. Már a múltév augusztusától kedve a régi sanghaji cégek lerakatokat létesítettek Hongkongban az áru átvételére s a félhivatalos megrendelőkhöz való továbbítás céljából. Hongkongban megszámlálhatat-

véli, hogy az fogja vélemény-bocsátandó 10 külsőn ügyét, hogy Morgen-atkozott a saj-

a Franciaor-pénzügyi in-

dotta — negy-mas egyezmény az egyezményt módosították és an.

tézkedéseket a közti konzultá-

frank átérté-tést svájci kö-

piacon

vezmény szelle-yama az angol Ennél mélyebb-súlyvedhet, csak mert a kormány hogy a valu-tása, elosztva a és megvédve a en, amelyek az: állott zavarok.

kkünk

a Duna-hajózá-s tartassék. De- tekeket.

te tudomásul a gi konferenciá-lyvatva vannak a három ál-

ügyminiszterek özelebbi konfe- a jugoszláviai

omnen külügy- hozzá: almat nyújtott három kisan- zeteik azonos- zonyosságot tett. netetlen vitáli- ásul, hogy ezt s nemzetközi

ánjuk állítani- kus, deffenzív onban a nem- rvét képezi a

n Milan Sztro- elnök és kül- szulá, Krofta

ancia és cseh külügyminisz- églátó Romá- dóséget, belső

trály öfelsége lyozta a kis- ke-ohaját.

dió is közve-

thirek

7:1 (2:0). an válogatott nap Buceure- k, csütörtö- tásban gya- dapesti Phö- man csapat Bindea (4), öbúsét Béki- pás játékok.

lan hajórakomány áru fekszik, a rakfárak állandóan zsúfoltak, Kína egész kereskedelmét innen intézik, miután a Jangcekiang völgy a háborus zavarok következtében használhatatlan.

Ezek mellett a régi tekintélyes cégek mellett csakhamar felbukkantak azok az emberek is, akikkel mindenütt találkozhatni, ahol lehetőség kínálkozik nem egész legális uton a gyors pénz keresésre. Ezek a kémek, a nagy siberiek és hadinyerészkedők, akik mindent árulnak a kínai katonai egyenruhájának patent gombjaitól kezdve egész a bombavető repülőgépig. Ezeknek az embereknek rendszerint nincs hűbárjuk, üzleteiket a nagy hotelok sarokszámláinál beszélik meg s a léso éjjeli órákban drága ételek és nehéz borok után iratják alá a szerződést. Ezek számára Hongkong paradicsom: könnyen elérhető és mégis a lótváolon kívül. A fegyverek harca, aminek az eszközöket ők itt a kínai kormány megbízottjainak és gyakran ellenfeleinek is készpénzértéssel mellett árulják, nagy távolságban játszódnak le és nem érdekli őket. Semmiféle érzélik sincs a nemzeti Kína erőfeszítése iránt. Csak a maguk gyors meggazdagodására, szórakozására és személyi jólétére gondolnak és tüstént felszállnak a repülőgépre, amint elmúlik a konjunktura.

A kitűnő légi összeköttetés, amelynek rövid idő óta Hongkong a központja, ezt a távolkeleti várost a világ többi részéhez egész közel hozta. Az Imperial Airways és a Transpacifik-vonal nagy gépei minden héten startolnak itt. Az utas egy hét alatt eléri Londont és Newyorkot, holott hajóval az ut négy héti tart. Még nagyobb a repülőforgalom belső Kínában. Naponta indul gép Hankauba, Csang-Kaj-Sek marsall jelenlegi főhadiszállására, kétszer hetenként Csang-tuba és Csungkingbe. A régi, heteken át tartó utazás így pár órára redukálódott. Ilyen körülmények között nem csoda, ha a repülőgépek gyakran két-három hétre előre foglalnak, mert senkinek utazik szívesen vonaton, amely naponta ki van téve a japánok repülőgép-támadásainak.

A csak újabban elkészült hongkong-hankau vasútvonal ma a legjelentősebb stratégiai vonal a kínai nemzeti kormány kezében. Amint említettük, a kínai hadsereg majdnem minden tárgyi utánpótlása Hongkongban gyűlik össze. Minden gőzhajó ezer és ezer tonna hadieszközt és municiót hoz. A repülőgépek és autók kivételével minden végtelen hosszú vonatokon érkezik. A vonatok késő délután indulnak, hogy alkonyatban érjék el a kínai határt s éjjel folytassák tovább utjukat és érjenek célhoz. Nappal ezek a vonatok sűrű füstfellegek alatt állnak. A kínai hadsereg részére szóló autókban és teherszállítóknál többnyire hosszú oszlopokban vonulnak Hongkongból, Kantonon keresztül a közép-Jangcekiang völgy felé. Az oszlopok vezetői nem egy kalandos történetet mesélnek ezekről az utakról, amelyek gyakran két héti és eltartanak s állandó célpontjai az ellenséges repülőgépeknek. A repülőgépek és a nagy bombavető, miután törvény tiltja Hongkongban az összeállításukat, darabokban, teherárúként mennek Kantonba, ahol a városon kívül állítják össze azokat és légituon szállítják a hadszíntérre.

Hongkongban világosan látszik, hogy Anglia mennyire támogatja Kína Japán elleni védekezését. Ha egy szép napon Anglia a hadianyag-szállítás előtt lezárja a kikötőt, ugy Kína helyzete véglegesen megrosszabodna, miután minden más utánpótlási vonal jelentősége igen csekély. A japánok szemében Hongkong természetesen kellemetlen tükre. Viszont kénytelenek némán nézni a súlyosan megrakott külföldi gőzösök megérkezését és — üres távozását. Ez a brit szabad kikötő azonban hatáskörükön kívül fekszik s attól tartanak, hogy a kikötő blokádja nem kívánatos bonyolalmakat idézne föl. Ugyanakkor aggodalommal állapítják meg, hogy Hongkong Sanghaj versenytársává nőtt és előrelátólag hosszú időre a kínai piacokat illetőleg a legjelentősebb átrakódó állomás lesz. A kínaiak is látják az előnyöket, amiket ez a kis sziget ma részükre nyújt s a közel száz évvel ezelőtti háború után kénytelenek voltak az angolok javára lemondani. Pár nappal ezelőtt a kínaiak az új de-vezatörvényvel Hongkongot a japánok által még el nem foglalt területek pénzügyi tranzakcióinak központjává tették. Ezzel az egykori gyarmatváros egyenlő rangra emelkedett Londonnal és Newyorkkal, míg Sanghaj, amely eddig az őszkínai kereskedelm közel háromnegyed részét finanszírozta, a háttérbe került. Bár a pesszimisták attól tartanak, hogy ez a fejlődés a Japánnal való összeütközéshez vezethet, egyelőre Hongkong a távolkeleti háborúnak az egyedüli nyertese.

— Kinevezték a szovjetek új berlini nagykövét. Moszkvából jelentik. A DNE értesítése szerint a szovjetek berlini nagykövét Alexander Marecaloff volt helyettes külkereskedelmi népbiztos nevezték ki.

A palesztinai tájak festőjénél

Látogatás Rubin festőművész tel-avivi műtermében

(Az Új Kelet küldött munkatársától.)

Tel-Aviv, május 6. Rubin festőművész Galatiról került ki, egészen fiatal korában, Palesztinába. Cionista lelkesültség hajtotta ide, 26 évvel ezelőtt, amikor még hirtelen volt a Balfour-deklarációnak. Már akkor feltűntetett a köztudat az ősi vadsgában, kopáran és kietlenül munkáskézre váró országról festett képeivel. Olaszországba és Franciaországba utazott tanulmányútra, hosszú éveket töltött el nehéz munkában, mignem egyszerre csak kiemelkedett az ismeretlenek közül és rövid idő alatt az emlegetett festők között szerepelt. A világhírre hamar feljutott Rubin. Amerikában, Angliában, Franciaországban, minden nagyobb nemzetközi tárlaton feltűntek a képei és tüzes színei, hallatlan kifejezőerejű palesztinai tájai, virág-képei, szívbemarkoló zsidó kompozíciói ugyancsak bor-

sós árakon kerülnek a sokmillió dollár és font tulajdonosok lakásaira. Kis Rubin tollrajz, vagy pasztell 20—25 fontért, jelentősebb olajképek 100—120—200 fontért kelnek el a tárlatokon és a nemzetközi híri képzővitelőknel.

A Rubin-műtermen kincsei

Vékony magas ember Rubin, hosszú, fekete haja, erősen őszül. Itt ülünk a műtermében, ahol képeink kívül is kincsek vannak felhalmozva. Egyik kis szobájában archeológiai ásatások ritka darabjait őrzik. A szoba lámpája, Palesztinában talált évszázados kőmérték. A pótkokon római, sőt az azt megelőző korszakból talált edények, cserepek, faragványok. Egyik-másik korszak megőrizte eredeti színezését. A csodaszobát művészi faragású faajtó köti össze a lakással. A faajtót Aleppóban ásta ki a művész egy régész barátja. Évszázados faragványai régi török munka. Így találták, a keléje vágott tükrökkel együtt. A néhány kőtört tükrök szemét nem pótolták ujakkal.

Évszázadokat lehel ki magából ez a környezet. Amikor Rubin sorra rakja elébünk képeit, megdöbbentő ellentétként ragyog elénk valami, egészen új, szokatlan világ: Palesztina, a maga újjászületett színeivel, az ősiségével, de egyben azzal a friss, minden erőt felemésztő és minden lelkesedést ideirányító munkatempóval, ami itt az életet jelenti. Palesztina multja és jelenje izzik minden képén. A beduin vágató lóva, a békésen legelésző teve, a kopár pusztára varázsolt bujaszínű zsidó kolónia, mely fölött valóságos szinorkán jelzi, hogy ez a harc nemcsak emberi akarat műve. Ez a föld hatalmas erőket harcolt tudja megjeleníteni a művészeknek. Itt a vad ázsiai nap harcol az emberi erővel. Itt a chamszin izzó szele két birokra az állattal. Itt a friss ültetett mandulafa harcol a kétézer éves opárral. Itt a különös, palesztinai lilium-féle vad-piros kelyhe valósággal, székszuális éhséggel szíjva magába a napot. A zöldelő mező fölött a

klasszikus Jeruzsálem parancsol, szinte vallásos áhitatot, de a kép egyik sarkán andalógó vágyban a végtelenbe tűnik el a szerelmes pár, amott pedig kacagó színjátékú idill ennek a tájnak az ezterféségét lehel ki magából.

A küzdelmek fertője

Ezen a képen nem hangzanak el frázisok. Itt nincs semmi romantika. Itt maga az eke vágásától szenvedő, évezredekig érintetlenül hagyott, megbolygatott föld kiált vízért. Itt a tájra boruló, perzselő nap támadja meg a feltörni akaró palántát. Valami szívós, rettenetes küzdelmet, hatalmas, őserőjű mozgást érzékelhetünk ezek a képek és közöttük felvillan a megújuló természetben a történelem. Mirjám szamaragol itt a gyermekével. Tisztán, az anyaság tündöklő boldogságában tárja felé gyermekét. Soha még ilyen mai, ilyen igazi, ilyen megrázóan emberi Mária képet. Megszületett a gyermek! Csak hogy talán épen valamelyik kibbuban, vagy beduin sátorban, vagy talán épen Názáretben...

Jákob álma

Hatalmas olajképen banánt szednek. Apró létrákon kuszának fel a fára és gyűjtik a kosarakba a gyümölcsöt. Az egyik létra alatt valaki alszik. Jákob álma, ez a kép címe! Itt látható Jákob igazi álma. Valahol Hebron körül fogta meg Rubin ezt a színt és víziószert szimbólumot. De olyan, hogy az ember percekig mintegy hipnotizáltan bámulja.

Kevés képen keresi Rubin az ismert zsidó arcok ábrázolását. Eleme a palesztinai táj. Az itt vadul termő kaktusz. A virág. A víz. A levegő. A nap. De egyik figurális képén feltűnik a rabbi. Felesége mossa a kezét. Egyik híve bámulja, magababuló alázattal az arcát. És a rabbi valami halatlan arisztokráciával, tiszteletet parancsolóan és elvonatkozottan úgy uralkodik a képen, mintha valami elvont világnak a királya volna. A kép maga testet öltött chaszidizmus.

Rubin készségesen rakja elébünk képeit. Egyre többet és többet. De a néző már elfárad bele. Avigdor Homéiri, aki ki tudja hányadszor gyönyörködik ebben a látványosságban, végre holtrafáradtan, szünetet kér. Ezek a képek elbágyasztják, kimerítik az embert, mint az órákon keresztül élvezett zene.

És a művész egyszerű, közvetlen, barátságos, mint minden igazán nagy ember.

Archifejlesztés megfiatalítja és megszépíti

néhány másodperc alatt KHASANA-ajakkrúz és arcpirosító. Ajkának és arcának friss és rózsás színárnyalatot kölcsönöz.

KHASANA-ajakkrúz és arcpirosító nem színtelédik el idő- és csókállók. A modern színárnyalatok: superb, koralle és karmín. Minden szépségípus számára a megfelelő színárnyalat!

KHASANA

Románul még folyékonyan beszél, de legszívesebben jiddisül diskurál.

— Két magyar szót is tudok — dicsek-szik — „keszenem” és „Uz Kelet”.

Elmondja, hogy novemberben nyílik meg Londonban a nagy tárlata, amelyre a nekünk bemutatott képeket készíti. Sajnos, Európának csak néhány országában állíthatja ki, mert az árát nem mindenütt tudják megfizetni. De viszont műveit innen viszik ki az összes metropolisokba a jó képekért utazgató képereskedők.

Estébe nyílik, míg elhagyjuk Rubin műtermét. Ma a zsidó képzőművészek élen emlegetik. És az azt megillető tisztelet övezi Palesztina társadalmában. Emellett Amerikába került, transzilvániai magyar-zsidó családból származó, gyönyörű feleségével együtt, a legnépszerűbb emberek egyike. Érthető. Együtt nőtt fel ezzel az országgal, az ismeretlenség homokjából...

Barzlay István

Csehellenes bojkottmozgalom Lengyelországban

Prága keüvező hangon válaszolt Varsó tiltakozó jegyzékére

Varsó, május 6. A lengyel kormány kézhez vette Prága választát arra a tiltakozó jegyzékre, melyben Varsó erőlyes hangon szóvá tette, hogy a Csehszlovákiában élő kommunista elemek a lengyel hadsereg elleni izgatást végeznek és fegyvereket is csempésztek szélsőbaloldali elemek számára lengyel területre. A prágai kormány elismeri a panaszok indokoltágát és erőlyes intézkedéseket ígér a kommunisták tevékenységének megfékezésére. A lengyel kormány hír szerint

tudomásul veszi Prága választát, de követelni fogja, hogy az ígéretek teljesülését is nyervek.

Egyidejű varsói jelentés szerint a Kurier Poranny bejelenti, hogy a csehszlovák kormány erőszakos és jogfosztó magatartását már megunt lengyel nemzet megkezdette a csehellenes bojkottot, melynek megszüntetésére nem is gondol mindaddig, amíg a lengyel kisebbség meg nem kapja a teljes autonómiát.

Május 19.

Az Árvagondozó javára

VII.

Goldmark-koncert

Szerenád-est

BENA, MOZART, CSAJKOVSKÉJ.

Karnagy: Fischer Vilmos

A SZ

„Mindkét fél kinyitározását, hogy 1888. október 29-én mely minden időkre lam számára a Szeuát. Ehhez a nyilatkozat kormány is csatlakozott. Igy hangzott szótannia és Olaszországi mi jelentőségű megnyolcadik függelék. hogy Mussolini egyel angol garanciákkal és Itália számára — mi leg feltételezték — a minisztrációjában.

Epen ötven esztendő Európa tengeri hatalék a híres szeuezi egyugy hozta magával, jubileum egyidejűleg vizitja ismét a nyilvnek homlokterébe ker

Egy gyorsvonat ké alatt keresztülszágu partjain. A csatorna sz a mai ember által dött távolságok mellekénynek tűnik. A vilávizit szélességére vszerényebben hangzóján a 60 métert sem

kevés helyen tágu 10 vé. A csatornán átmen san egyhangu utat óres sebességgel tehet szabályok” értelmé

lassu ut időben végtelent. A szeuezi csatorna Jöreménység fokának gyis a roppant afrikarülését. Nagy-Britanniának felbecsülhetetlen

keresztül vezet a leggybirodalom legértékese szeihez, a brit gazdasforrásához, az indiai Csendes óceán szigetvilhoz és Uj-Zélandhoz és

látása szempontjából főtosságu rengeteg aprótmához. A brit világszervezetében a Szeueziros értelmében a főútmelynek hibátlan műkum egészségé, vagy talés élete függ. Hasonló

ez a szük csatorna, meFöldközi tengert a Vólasztó földzorosost — C

ra is. A Szeuezi csatornlan használta nélkül ma afrikai etaoisnrlu

Ha valaki annak be me példát, hogy a vilá lenek döntik el, keres bat, mint a Szeuezi os nek és további sorsán Napoleon egy balkezes vedett volna szamitásmati francia hivatalnok volna bolondosnak látsz angol újságíró nem e egy francia bankárral khedive nem fecsérelte eszeveszett költelezése ma más képe van.

2. A szeuezi földzoros egyiptomi fáraók álmszázaddal Krisztus szü távolkeleti legendák al Rasid, erre vonatko koholt ő azonban cou

1937

A SZUEZI-CSATORNA DRÁMÁJA

„Mindkét fél kinyilvánítja abbéli elhatározását, hogy tiszteletben tartja az 1888. október 29-én kötött egyezményt, mely minden időkre biztosítja minden állam számára a Szezei csatorna használatát. Ehhez a nyilatkozathoz az egyiptomi kormány is csatlakozik.”

Igy hangzott szóról-szóra a Nagy-Britannia és Olaszország által kötött történelmi jelentőségű megegyezés szövegének nyolcadik függeléké. Mindebből kiderül, hogy Mussolini egyelőre megelégedett az angol garanciákkal és nem követelt helyet Itália számára — mint ahogy ezt eredetileg feltételezték — a Szezei csatorna adminisztrációjában.

1.

Epen ötven esztendeje van annak, hogy Európa tengeri hatalmasságai megkötötték a híres szezei egyezményt. A véletlen úgy hozta magával, hogy a félvezéradós jubileum egyidejűleg a világ legfontosabb vizitája ismét a nyilvánosság érdeklődésének homlokterébe került.

Egy gyorsvonat könnyűszerrel két óra alatt keresztülzárulhatna a csatorna partjain. A csatorna 163 kilométeres hossza a mai ember által könnyűszerrel leküzdött távolságok mellett elenyészően csekélynek tűnik. A világrészeket egybekötő vizitú szélességére vonatkozó számok még szerényebben hangzanak. Legszűkebb pontján a 60 métert sem haladja meg és csak kevés helyen tágul 100 méter szélességűvé. A csatornán átmenő hajók az unalmasan egyhangú utat óránként 10 kilométeres sebességgel tehetik meg a „forgalmi szabályok” értelmében. És mégis; ez a lassu utat időben végtelen megtakarítást jelent. A szezei csatorna feleslegessé teszi a Jöreménység fokának körülhajózását, vagyis a roppant afrikai kontinens megkerülését. Nagy-Britannia számára a csatornának felbecsülhetetlen értéke van. Rajta keresztül vezet a leggyorsabb utat a világbírodalom legértékesebb tengerentúli részéhez, a brit gazdaság kiapadhatatlan forrásához, az indiai császársághoz, a Csendes óceán szigetvilágához, Ausztráliához és Új-Zélandhoz és az anyaország elváltása szempontjából felbecsülhetetlen fontosságú rengeteg apróbb és nagyobb gyarmathoz. A brit világbírodalom roppant szervezetében a Szezei csatorna a szó szoros értelmében a főúter szerepét tölti be, melynek hibátlan működésétől az impérium egészsége, vagy talán még több, sorsa és élete függ. Hasonló érték lett azonban ez a szűk csatorna, mely keresztülvágja a Földközi tengert a Vörös tengertől elválasztó földszoros — Olaszország számára is. A Szezei csatorna szabad és korlátlan használata nélkül szétfoszlanának Róma afrikai etaióhisnri detaoisnrdlhh nrd

Ha valaki annak bebizonyítására keresne példát, hogy a világtörténelmet véletlenek döntik el, keresse sem találna jobbat, mint a Szezei csatorna keletkezésének és további sorsának történetét. Ha Napoleon egy balkezes mérnöke nem tévedett volna számításában, ha egy gyarmati francia hivatalnok nem foglalkozott volna bolondosnak látszó tervekkel, ha egy angol újságíró nem ebédelt volna együtt egy francia bankárral, ha egy egyiptomi khedive nem fecserele volna el vagyonát eszeveszett költségekkel — a világnak ma más képe van.

2.

A szezei földszoros átvezetéséről az egyiptomi fáraók álmodoztak. Nyolc évszázaddal Krisztus születése előtt pedig a távolkeleti legendák bölcs kalifája Harun al Rasid, erre vonatkozó komoly terveket köhelt. Ő azonban eugy visszariadt a le-

küzdhetetlennek látszó akadályok elől, mint sok évszázaddal később a tengerjáró velenceiek, akik mint koruk legügyesebb kereskedői és legjobb tengerészei, felismerték az évezredek terv felmérhetetlen jelentőségét.

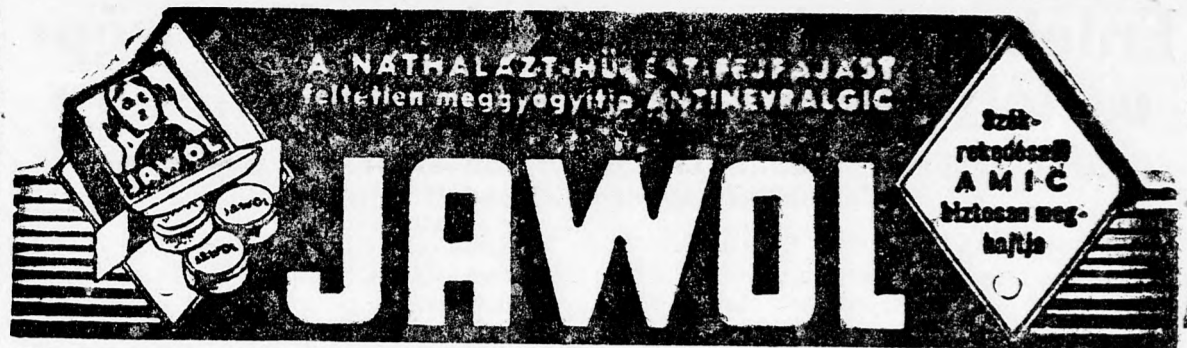
Leibnitz, a 17. század nagy német filozófusa, XIV. Lajoshoz intézett emlékiratában már pontos számításokkal bizonyította, hogy a világhatalom annak birtokába kerül, aki egy gyors viziutal egybefűzi a világrészeket. Bár részletesen megjelölte az építendő csatorna helyét is a franciák nagy királya nem törődött tovább Leibnitz kezdeményezésével.

Napoleon azonban, aki oly sokat előre megsejtett és megálmodott, már teljes egészében felismerte a Szezei terv világtörténelmi jelentőségét. Amikor Egyiptomban volt, önmagától ráeszmélt, hogy minden hadseregnél jobban biztosítaná a franciák uralmát a Földközi tengert a Vörös tengerrel egybekötő vizitú. Gyors elhatározással és energikusan, mint mindig megbizta mérnökét, J. M. Lepère-t, hogy végezze el a szükséges számításokat. A jó Lepère azonban a szintkülönbségek kiszámításában 13 métert tévedett és ez a számítási hiba legyőzte Napoleont. A császár belátta, hogy az építkezéshez szükséges költségek még az ő erejét is felülmúlják. Pár évtizeddel később egy ismeretlen francia gyarmati hivatalnok azonban erősebbnek bizonyult Napoleonnál. Ferdinand Lessepsnek hívták... Ez a Lesseps nem tudott beletörődni abba, hogy a csatorna terve végleg lekerüljön a napirendről és páratlan akaraterevével hozzálátott a munkához. Átvizsgálta elődei számításait, megtalálta Lepère tervezetében a lényeges hibát és mihelyt ideig eljutott, örök dicsőségére szolgáló kitartással és a nagyot alkotás termékeny szenvedélyével hozzálátott az évezredek álom megvalósításához.

Mintha mániá rabja volna, utazott nagy tervével országról-országra, városról-városra, de kétségbeesésére mindenütt meg nem értésre és lelkisnyilásra talált. Kigunyolták és kinevették. Végre — ez pontosan 80 évvel ezelőtt történt — Egyiptom alkirályának, Szaid pasának személyében szövetségesre talált. Az egyiptomi államférfi révén megszerezte Egyiptom hozzájárulását a tervhez és annak segítségével megalapították a Szezei Társaságot a csatorna építésére. Az új társaság 400 ezer részvényt bocsátott ki.

A világ azonban még nem volt érett a lessepsi elgondolás számára és különösen Anglia nem. Franciaországban a visszhang jóval erősebb volt. Francia tőkésék 207 ezer részvényt vettek át, amelyek mindmáig francia kézben vannak. A franciákon kívül azonban alig érdeklődött valaki a nagy projektum iránt és a vállalkozás már-már bukás előtt állt, amikor Szaid pasa az egyiptomi alkirály megmentette barátját, Ferdinand Lessepsét, a végső kudarcától. Egyiptom átvette a megmaradt részvényeket és ennek ellenében biztosította magának, hogy 99 év után a Szezei csatorna Egyiptom tulajdonába megy át. Az utolsó pillanatban érkezett egyiptomi segítségére következtében Lesseps megkezdte a csatorna építését.

Az angolok mit sem tettek ellene, azonban az egész angol közvélemény felháborodással és megvetéssel kísérté a munkálatokat. Miután a nagy művet sokezer kényszermunkára kirendelt benschülletel kezdtek meg, az angolok az emberiesség nevében fordultak a csatornaépítők ellen. Az angol parlament és az angol sajtó hónapokon keresztül fokozódó dühvel szidalmazta Lesseps „hitvány eszközközzel végrehajtott művét”. Még semki sem fogta fel ekkor Angliában, hogy mit jelent majd egykor a Szezei csatorna a brit világbírodalom számára. Az angolok a humanitásra hivatkoztak, de voltaképpen attól tartottak, hogy a csatorna a francia imperializmus malmára hajtja a vizet. Végre is sikerre vezettek az angol tiltakozások és a vállalkozóknak le kellett mondaniuk a kényszermunka olcsó lehetőségéről. Ennek azonban váratlan következménye lett. A csatorna építői ezáltal kényszerítve vol-

tak, hogy a fokozott költségek megtakarítása céljából újrendszerű gépeket szerkesszenek, melyek nemcsak meggyorsították a munka folyását, hanem új irányt szabtak a világ technikai fejlődésének is.

1868-ban káprázatos ünnepek között Eugénia császárnő III. Napoleon felesége, megnyitotta a csatornát. Az angolok azonban még mindig duzzogva féltreálltak. Még az angol posta sem akarta tudomásul venni, hogy körülbelül 8000 kilométerrel meg rövidült az út az anyaország és India között és csökönnyösen egész Afrika megkerülésével továbbította még hét éven át a leveleket.

3.

Hat év telt el. És most következett soron a történelmet formáló londoni ebéd. Egy befolyásos angol újságíró, Henry Greenwood, a már régen megszűnt Pall Mall Gazette szerkesztője ebédelt együtt Oppenheimer francia bankárral. Boroztatás közben a francia pénzember elmesélte az angol újságírónak, hogy az egyiptomi kedve siralmas anyagi helyzetbe jutott. Szűdületlen összegeket fordított ragyogó paloták építésére és most a teljes pénzügyi összeomlás előtt áll. Azt hallotta, hogy az egyiptomi udvar nagy szívesen eladná a birtokában lévő Szezei részvényeket. Nagyszerű cikktéma egy új-

ságíró számára — de Greenwoodban az angol kötelezettségérzet elnyomta az újságírót. Megérezte a váratlan alkalom világtörténelmi jelentőségét. Azonnal ebéd után Lord Derby angol külügyminiszterhez, majd pedig Disraeli miniszterelnökhöz ment, hogy informálja őket az Anglia elé táruló páratlan lehetőségekről.

Disraeli ugyanagy, mint elődje, a csatorna ellenségei közé tartozott, de hat év tapasztalatai megtérítették. Greenwood érvei a bírodalomépítő nagy államférfinál fogékony talajra találtak. Disraeli a parlament megkérdése nélkül magára vállalta a felelősséget és nyomban megkezdte az Egyiptommal való tárgyalásokat. Kilenc nap alatt lebonyolították minden idő legnagyobb és legfontosabb üzletét. A kedve négymillió fontot kért a részvényekért. Disraeli nem alkudott. A Rothschild-ház azonnal rendelkezésre bocsátotta a szükséges összeget és mire a világ megtudta, hogy mi történt, Anglia már a Szezei csatorna társtulajdonosává lett. A francia bankár és az angol újságíró ebédje a brit impérium végleges megszállását és a világbírodalom csodálatos fejlődését idézte elő.

4.

A most sikeresen befejezett angol-olasz tárgyalásoknál a Szezei csatorna kérdése lényeges szerepet játszott és szabad használatában a megegyezés lényegesen hozzájárul a két bírodalom köziedéséhez. Feltehetőleg, hogy az angolok rövidesen a csatorna igazgatóságában is helyet engednek olasz érdekeltségnek.

Nagy-Britannia, mely eredetileg a csatornaépítést oly gyanakvással és rosszakarral fogadta, Disraelinek és még talán inkább Greenwoodnak, az elfelejtett londoni újságírónak köszönheti, hogy a Szezei csatorna egyik ura lett és így minden időkre biztosíthatta magának világrészekre kiterjedő hatalmát.

Az aradi pénzügyigazgató nyilatkozik a kisebbségi italmérők nyelv-vizsgájáról

Május 31-ig tartják meg úgy a szóbeli, mint az írásbeli vizsgákat is. A pénzügyigazgatóságok új vezetői

Arad, május 6. Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium a monopóliumról vonatkozó szakaszainak értelmében elrendelte, hogy az ország egész területén a nem etnikai román származású italmérők román nyelv-vizsgát kötelesek tenni. Ez a rendelkezés ország több városába már napokkal, sőt egyes helyen hetekkel ezelőtt megkezdett. Aradra az italmérők nyelv-vizsgájáról intézkedő rendelet a mai nap folyamán érkezett meg. A rendelettel kapcsolatban Cilibie Vasile pénzügyigazgató az italmérők nyelv-vizsgájával kapcsolatban a következőket mondotta az újságíróknak:

— A rendelet megérkezett Aradra is a pénzügyigazgatóságokhoz és mivel ez a kivételes pénzügyigazgatóságokhoz tartozik, intézkedtem, hogy úgy a megyében, mint Aradon e hó végéig a vizsgáztatások befejezést nyerjenek. Ezt különben a rendelet is előírja. Aradon személyesen fogom a vizsgákat vezetni, a megyében pedig egy-egy megbízott ellenőr fog elnökölni a vizsgákon, természetesen a mi állandó ellenőrszünk és fel-

— Tizenöt százalékkal szállítják le az amerikai vasúttársaságok alkalmazottak fizetését. Newyorkból jelentik: Az amerikai vasúttársaságok delegátusai newyorki ülésükön elhatározták, hogy a vasutak „borzalmos” gazdasági helyzetére való tekintettel július 1-től kezdődőleg munkásalk fizetését 15 százalékkal mérséklék. Tekintve azt, hogy ez az intézkedés közel egymillió embert érint, a kormány attól tart, hogy súlyos belpolitikai következményei lesznek.

ügyeletünk alatt. A vizsgák részletes sorrendjét csak most dolgozzuk ki és az egyik nap mulva készen is lesz.

— Az italmérők nyelv-vizsgája egy írásbeli, valamint egy szóbeli tételből fog állani. Az írásbelin tolbamondás után irnak egy pár sort a vizsgázók, a szóbeli vizsgán pedig könnyebb olvasmányokat kapnak. En személyesen ügyelek fel arra, hogy a vizsgáztatások Aradon és a megyében egyöntetűen és ugyanabban a szellemben történjenek. A törvény nem követel kiváló és sokoldalú tudást az italmérőktől, a vizsgán is csak arról kell tanúságot tenniük, hogy meg tudják magukat értetni a román nyelv-köznyelviességgel is.

A cernauti katonai törvényszék ítéletei

Cernauti, május 6. A katonai törvényszék Ovidiu Gainát, a Mindezt a hazáért párt cämpulungi titkárat egy évi börtönrre, politikai jogainak három évre való felfüggesztésére, 5000 lej pénzbírságra és száz lej költségmegtérítésre ítélte bujlogató propaganda miatt.

Ropcea Vasile, Budea Vasile, Tamu Traian, Iacoban Ioan és Haralambie Manole légionáriusokat 6—6 havi börtönrre, politikai jogainak 3—3 évi felfüggesztésére, 3—3 ezer lej pénzbírságra és 100—100 lej költségmegtérítésére ítélték ugyancsak felforgató jellegű tevékenység miatt.

Cozma Vichentiet felmentették.

Érdekes kísérlet ardeali zsidó közép- osztálynak palesztinai leteleítésére

Dr. Landsberg Abraham Clujon. Hogyan alakul és hogyan él
Palesztinában egy „Rassco” falu?

Cluj, május 6. Két nap óta Clujon tartózkodik dr. Abraham Landsberg, a „Rassco” középosztályi elemek letelepedésére alakult palesztinai társaság vezetője, aki azért van most romániai körúton, hogy a Palesztinába kivándorolni és ott a mezőgazdaságban elhelyezkedni akaró középosztályi elemek áttelepítését megorganizálja. Landsberg doktor erről az új rendszerű telepítésről, amely széles ardeali zsidó körök érdeklődését fogja felkelteni, rendkívül érdekes dolgokat mondott el az Uj Kelet munkatársának.

A „Rassco” a Jewish Agency ellenőrzése alatt áll

A Rasscot, amely a németországi zsidó középosztály letelepítése érdekében alakult, a Jewish Agency alapította és az igazgatóságban az Agency ötvenegy százalékos többsége van. A Rassco igazgatóságának elnöke maga Weismann Chaim, igazgatósági tagjai között pedig Ruppin doktor, Werner Senator, Josua Hankin és a jelenleg Clujon tartózkodó dr. Abraham Landsberg is helyet foglalnak.

A társaság a maga nemében páratlan kolonizációs kísérletet hajtott végre eredményesen. Városok és nagyobb zsidó települések közelében részben magánföldjeiken, részben a KKL földjén többszáz német zsidó családot telepítettek le, zárt homogén telepekre, csupa olyan embereket, akik azelőtt semmilyen kapcsolatban nem voltak a mezőgazdasággal, orvosokat, ügyvédeket, mérnököket, iparosokat, gyógyszerészeket és kereskedőket és akik tízenhárom, illetőleg tízenegy dunam területen a Rassco által elkészített és irányított tervgazdaság révén tyúkudvarral, tehénesztettel, zöldség- és gyümölcskelesztéssel foglalkoznak. Ezek a Rassco telepek úgy anyagi, mint társadalmi szempontból kifogástalanul megállták a helyüket.

A Kfar Semarjahu-i telepek

Az első Rassco faluban, a Tel-Avivtól légvonalban mindössze kilenc kilométerre fekvő Kfar Semarjahuban ma már hatvan németországi zsidó család, mintegy kétszáz lélek gazdálkodik. E mintaszéri faluban, amely Herzlija térszomszédságában van, úgy, hogy a gyermekeknek az elemi iskoláig mindössze tíz pernyi gyalogutjuk van, vízvezeték, villany van és a földek öntözberendezéssel vannak ellátva. Néhány hely még betöltésre vár Kfar Semarjahuban. A telepek mintegy 1610 főt foglalnak magukba, amelyekből 610 főt fizet be a Rassconak, mégpedig 556 főt a földért, beleértve az utak, utcák és közterületek való földhözjárulást és 60 főt a tervekért, gazdasági tanácsadóért, a szövetkezt előkészítéséről és a külső kerítésért.

Kilencszáz fomba kerül a lakóház, (két szoba, terasz, minden mellékhelyiség), az öntözberendezések, a belső kerítés, modern tehénistálló három tehénrel, modern tyúkfarm 400 tyúkkal, egy szamárral, kicsi kocsival, munkaszerszámokkal, szövetkezt hozzájárulás és üzemi tőke. Végül szükség van 100 főt tartalmazó kőre az első év szükségleteire.

Egy évi időtartamra a Rassco gazdasági instrukciót tart a telepek számára. A kfar semarjahui gyakorlat azt mutatja, hogy azok az emberek, akik mezőgazdasággal soha nem foglalkoztak, a megadott tervgazdaság és gazdasági instrukciók alapján nagyszertűn ártéteződétek az új foglalkozásra, tejet, tojást, zöldséget és gyümölcsöt termesztenek, amivel saját szükségletükön kívül, havonta tíz főt tudnak keresni, ami tekintettel arra, hogy a lakás és az élelmiszerek nagy része adva van, falun igen magas életstandard. A telepekre fogasztási és értékesítési szövetkeztük van, amely a szükségletek olcsó beszerzését és termelvények megfelelő áron való értékesítését garantálja.

Féltelpepek

De letelepítettek Kfar Semarjahuban 15 féltelpest is, olyan családokat, akiknek 350—400 fontjuk volt mindössze, de akiknek elsőrendű mesterségük volt. Ezek a családok lakóházat és két dunamból álló segédgazdaságot kaptak, a többi a telepen keresik meg, mint lakatosok, orvosok, borbélyok, kertészek, azzal a kötéssel, hogy egy foglalkozási ágat a telepen csak egyetlen ember üzemeltethet.

Hasonló telepe van a Rassconak Akko és Naharia között, a Save Zion, valamint Kfar Saba mellett a KKL földjén, ahol említt 1000—1200 fontra volt szüksége mindössze egy családnak.

Az ardeali zsidóság érdeklődésére a Raana és Nathania között ugyancsak Keren Kajemet földön most létesülő Rassco telep tartja számot, ahol a fenti féltelpek mellett juthat az ártéteződni akaró ardeali zsidó középpolgár mintagazdasághoz.

Egy érdekes kalkuláció

Landsberg dr. munkatársunk előtt igen érdekes kalkulációt csinált olyan elemek részére, akiknek mintegy 2000 font tőkájuk van,

de koruknál fogva megerőltető munkát vállalni nem tudnak. Az ilyen bevándorló körülbéli 600 fontért pompás házat és két dunamos kertet szerezhet Rassco telepen. Kétszáz fontot minden eshetőségre mobilan tart, míg 1200 fontért kitűnő bontású 6 százalékos

jelzálogpapirokat kaphat, ami havi hat font jövedelemnek felel meg. A kert a saját szükségleten kívül megterem havi egy-két fontot, ami a lakással és a papírok 6 fontos jövedelmével gondtalan megélhetést biztosít. De kapni lehet Rassco telepeken csupán házhelyeket is, amelyek a falusi, nyugodt és olcsó életet kedvelő és más jövedelemmel rendelkező bevándorlók számára alkalmasak.

Landsberg dr. ardeali látogatásának bizonyára nagy visszhangja lesz, mert az első alkalom arra, hogy középosztályú bevándorlók intézményes feleletet kapjanak problémáira.

KÜZGAZDASÁG

„Nem a tisztességes kereskedők vették igénybe a kényszer- egyezséget” —

mondja a törvényt hatályon kívül helyező dekrétum indokolása

Mit tartalmaz az új uszorakamat-törvény

Bucuresti, május 6. Szerdai számunkban közöltük, hogy a jegybank 4 és fél százalékról 3 és fél százalékra szállította le a visszleszámitolási hitel kamatát. Ezzel egyidejűleg két rendeltetvényt jelent meg a hivatalos közlönyben: az egyik hatályon kívül helyezi a kényszeregyezési törvényt, a másik szigorú szankciókat vezet be az uszorakamat ellen. Úgy a visszleszámitolási hitel olcsóbbá tétele, mint a két rendeltetvény a nemzetgazdasági minisztériumtól indulna ki, amelynek élén Mitita Constantinescu miniszter és bankormányzó állami beavatkozással és az állam irányítása mellett igyekszik a gazdasági és hitellel ujjászervezését keresztülvinni. Ezekkel az intézkedésekkel kapcsolatos az a megbeszélés is, amelyet tegnap a bankormányzó a bankok képviselőivel tartott, a hitellel talpraállításával, a tőkeképződés elősegítésével és az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság olcsó hitellel való ellátása érdekében.

A kényszeregyezséget eltörölő törvény indokolása

A kényszeregyezés hatályon kívül helyezéséről szóló rendeltetvény — mint azt megírtuk — bevezeti az egész ország területére a régi királyságbeli kereskedelmi kódexnek a moratóriumra vonatkozó, a 834—844. szakaszokban foglalt rendelkezéseit és a csod utáni kényszeregyezésre vonatkozó intézkedéseket, amelyek a regáti kereskedelmi kódex 845—865. szakaszaiba vannak iktatva. A törvényt a következő indokolás kíséri:

„A háboru utáni inflációs időszakban a kereskedelmi tevékenység terén könnyedén lehetett nagy jövedelmekre szert tenni. Ebben az időszakban az ország összes városaiban nagy számmal keletkeztek egyéni, vagy társas kereskedelmi cégek; olyan személyek rögtönöztek kereskedelmi vállalatokat, akiknek sem felkészültségük, sem hozzáértésük nem volt meg ehhez a kényes tevékenységi ághoz. Elegendő volt azonban a gazdasági válság kitörése ahhoz, hogy egy adott pillanatban ezek a vállalatok összeomoljanak, maguk után vonva komoly és jöhrnevi cégeket is. A román kereskedelem eme nehéz helyzetében az akkori törvényhozó kényszeregyezési törvényhez folyamodott abban a hitben, hogy a válság által sújtott kereskedők között sokan vannak, akik becsületességük folytán megérdemlik, hogy megóvják őket a csod katasztrófájától, biztosítva ugyanakkor a hitelezőknek követeléseik jelentős részének beinkasszállását. A kényszeregyezési törvény nyolc éves alkalmazása főleg módon bizonyította, hogy az eredmények messze elmaradtak a törvényhozó várakozásától. Elvárhattuk volna, hogy a törvény által megadott biztonsági és óvatossági intézkedéseket csak a tisztességes kereskedők vegyék igénybe. Az eredmény azonban éppen ellenkező volt. A kényszeregyezési törvény, amelynek relatív hasznosságáról lehetett beszélni a bankválság idején, ma komoly akadály annak, hogy hitelt lehessen szerezni a kereskedelmi piacon.”

Az uszorakamat kiküszöböléséről szóló törvény egy százalékban állapítja meg a kamatot polgári és 2 százalékban kereskedelmi ügyekben, a Banca Nationala visszleszámitolási kamatlába fölött. Ha az adós vala-

mely ügyekben előre ki nem kötött kamatot kell hogy fizessen, a törvényes kamatot fogja fizetni. Az adós, aki rosszszemlűen késedelmes teljesítéssel kárt okoz hitelezőjének, a késedelmi kamatok mellett meg kártérítést fizetésére is kötelezhető. Az egyezményes évi kamat nem lehet több, mint 4 és fél százalék a visszleszámitolási kamatláb fölött. Az egyezményes kamatot egyébként külön is meg lehet határozni az ország egyes részei számára. Ez a kamatláb maximális lesz; megállapításánál figyelembe veszik egy, a gazdasági élet képviselőiből alakított bizottság véleményét. A maximális egyezményes kamatokról kimutatást fog a Banca Nationala a Hivatalos Lapban megjelentetni; ezt a kimutatást minden hitelintézet tertzólik helyiségében kifüggeszteni.

Mi értendő kamat alatt?

Kamat alatt az új törvény nemcsak pénzben fizetett összeget, de bármilyen más szolgáltatást is ért, amelyre az adós kötelezte magát a pénzben kiszámított tőke használatá ellenében. Ha a kamat nem pénzben állapítatik meg, a szolgáltatás a kölcsön megkötésének pillanatában érvényes árak szerint fogják kiszámítani. Ugyancsak kamatnak tekintenek az egyéb járulékos kötelezettségek, mint olyan kiadások, amelyek nem feltétlenül szükségesek, vagy nem állnak arányban a teljesített szolgálattal, a hitel megnyitásával, manipulálásával, vagy meghosszabbításával kapcsolatos jutalékok, valamint az ügyvédi honoráriumok, az ügyvédi tarifa alapján számított végrehajtási kiadásokat kivéve. Nem számítják be a kamatnak a bélyeg- és bejegyzési illetékeket, a váltók bélyegilletékét, a garanciák biztosítására, vagy megőrzésére tett effektív kiadásokat, valamint a jutalékokat, amelyek arányban állnak a teljesített szolgálattal. Kamatot előre legfeljebb hat hónapra lehet fizetni. A folyószámla-szerződéstől eltérően semmiesek fognak nyilvánítani minden olyan megvezést, amely szerint valamely kereskedelmi, vagy polgári szerződés alkalmazásával kamatot számíthatnak fel az egy évre, vagy kevesebb, vagy hosszabb időre járó kamatok után. Az egy évre járó kamat azonban tételeshető és kamatozhat, ha utólag ilyen értelmű egyezményt kötnek, vagy ha a követelés bírói kereset tárgyává tétetik.

Az, aki kölcsönt nyújt, vagy meghosszabbított polgári, vagy kereskedelmi egyezményben önmagának, vagy másnak a kölcsön-szerződésben, vagy külön okmányban, dugott formában, vagy bármely más módon a maximálisnál nagyobb egyezményes kamatot köt ki magának, az uszorakamat vétségét követi el, amely két hónaptól két évig terjedő fogházzal és tíz—ötven ezer lej pénzbüntetéssel sújtatik. Enyhítő körülmények esetén sem szállíthatja le a bíróság a pénzbüntetést tízezer lejnél kevesebbre. Ugyanez a büntetés jár annak, aki bármilyen kölcsön-szerződés útján kap, vagy kiköt magának, vagy másnak olyan előnyöket, amelyek annyira tuhaladják az adott, vagy ígért teljesítés értékét, hogy legalább egynegyedével többet tesznek ki, mint a másik teljesítés napi értéke. Ha az uszorakamat vétségét jogi személy követi el,

KOLYNOS A LEGPRAKTIKUSABB!

... mert kétszer annyi ideig tart, mint bármely más közönséges fogkrém. Tartsa szem előtt: fél centiméternyi egy száraz kefe keve elegendő. Kolynos tudományos tapasztalatok alapján készített olyan koncentrált fogkrém, amely behatol a fogak legapróbb réseibe is, elfávolítja a csuf sárga foltokat és a bomlásnak induló élelmarmadékokat. A fogak romlását előidéző veszélyesszájbaktériumokat biztosan elpusztítja. Kolynos használata után örömmel fogja megállapítani, milyen egyszerű és ragyogó fogmosás és egészséges foghúst kapni.

Növelje mosolya varázját! Takarékoskodjon és védje magát a fogvesztéstől!

Kolynos díjat Kolynos díjat

KOLYNOS
DENTAL CREAM

KOLYNOS
Antiszeptikus
FOGKRÉM

a büntetést azokkal szemben alkalmazzák, akik az ügyletet kötötték. Ha a cégjegyző, vagy megbízott követi el a vétséget, kivül büntetés illeti azokat is, akiknek nevében és tudtával követte el a vétséget.

A szankciók

[Hasonló büntetés jár azoknak, akik valamely uszorakölcsönt átruháznak, akik közvetítőként szolgálnak a vétség elkövetéséhez, vagy akik tárgyalnak egy fizikai, vagy jogi személy nevében, a vétség elkövetéséről. Szélyosító körülménynek tekintik a törvényt, ha az uszorakamat vétségét: 1. Súlyos gazdasági válság idején követték el; 2. megkülönböztetett kárt idéztek elő; 3. több személy szenvedett károkat; 4. elkövetették a kamatot; 5. köztisztviselő, vagy elismert felekezet papja követte el; 6. hivatászerű kölcsönző, vagy olyan személy követte el, aki hasonló vétségért már el volt ítélve; 7. olyan személy követte el, akinek gazdasági és társadalmi helyzete nyilvánvalóan fölülte áll az áldozatának; 8. a mezőgazdasági, vagy munkássztafához tartozó személyek rovására követték el; 9. kiskorúval, vagy gondnokság alá helyezett személlyel szemben követték el. Ezekben az esetekben a büntetés 6 hónaptól 3 évig terjedő börtön lesz és 20—100 ezer lej pénzbírság.

A bíróság a már behajtott, vagy kikötött kamatot a törvényes határokra szállítja le, elrendelve az ezen felül szedett kamatok visszatérítését, vagy a jövőben járó esedékes kamatokba, vagy a tőkébe való beszámítást. A maximális kamatot meghaladó részre vonatkozóan az egyezmény jogilag semmis. Hasonló egyezmény nem hitelesíthető. Az ilyen kamatokot kikötő szerződések csak úgy kebelezhető be, vagy jegyezhető elő, hogy csak a törvény által megengedett maximális kamatot jegyzik be.

Az uszorakamatról szóló törvény indokolása

A kamattörvény rendelkezései a most érvényben levő egyezményekre is kiterjesztik arra az időre, amely a jelen törvény megjelenésétől kezdve folyik. A visszavásárlási egyezmény mellett kötött adásvételi szerződések a jelen törvény megjelenésétől számíthatnak. A régi királyságbeli polgári kódex 1371—1387. és 1697—1703. szakaszai, valamint a csatolt területek polgári kódexének megfelelő rendelkezései hatályon kívül helyeztetnek.

A bünygi eljárás a kamattörvény alapján az ügyesség, a legfőbb banktanács, vagy a károsult kérésére indítható meg.

[Az uszorakamattörvényt hosszú indokolás kíséri, amely rámutat arra, hogy a Banca Nationala jelentős áldozatok árán leszállította a visszleszámitolási kamatlábát, hogy a hitelt olcsóbbá tegye. A hitel nem a nélkülözhető és a tehető hitelező magánügye, hanem közérdeklő funkció, amelyet irányítani és védeni kell.

— Oriási arányban növekedett Japán tea-termelése. Tokióból jelentik: A japán földművelésügyi miniszter közlése szerint az elmúlt évben a szigetországban 34 millió yen értékben 54 millió kiló teát termeltek, vagyis 6 millió kilóval többet, mint az elmúlt esztendőben. Ez a teamennyiség a legtöbb, amit Japán eddig egy évben termelt s így rekordot jelent.

Carl vo

Nem érte meg nem érte meg a C és csak intellekt nagy Németorszá halt szegényen, k rangu Berlin mel bár „szabadlábos reá. Örökötek, az tudott. A fegyv egyenruhás oszta nagy mai Németo tének égése óta rá. Előbb fogházi koncentrációs tábl elkismeretei hiát amikor Ossietzky a Nobel-éremdíjat a mai Németorszá Nem engedte meg mélyesen menjen megtiltotta. Ad nemzetközi interv csak egy, a mai konszenzes ügyvé azután az egész O Osietzky bizony Hiába volt porosz szélsőségen, minc és abszolút idősze figurája, magatar rütlenné morzszolt

Valójában csak t veket irt. Es ne pályatere. Publicis mély műveltsége toll ama szokatlan avatták, akik a vilg zatás után a néme mányai nyomán a amus s a wilhelminu akarták kifistolni a széles arcvonal elha a weimari években közül világhíre a hétről-hétre a mind pacifizmus és humar és világtította át azo ellentmondásban álló alapeszmével. Az u rizmus s a kirihatha bürokrácia volt az á téveszmék és torzala német imperialista vezetését olozták. Kor kalapos bürokratáka demokratákat s más rőt a weimari évekn vélte, hogy helyes versaillesi bétkem talmi, hanem a szoci lödik. S ezért bizo hogy utána járt azo nak, amelyek ellenk zódés szellemével. E tette világhírűvé, a nyokkal igazolta lap vatalos körök helyes pénzeket a békeszer létszámon felüli f mint inségeseket, é támogatni. A német lásban mondotta ki t endei fogháza itélte szabadlábos amiko etablirozódott, akik harcolt. Igy emelked Nem első német, a gokban, ahol a fejlőd maradtak az időtől, messze előre ugrtta nek és magatartások sorsa. Haabakelés a tól. Nem volt zsidó Mégis mind a két le zott. Talán legjobban lemezni, hogy a német latosan kimaradt s a Tomhoz hasonló áta

MARTIN
KUP
uri d
CLUJ,
18. szám
minőség
raktára.
fizetési k

Carl von Ossietzky

Nem érte meg az ötvenedik életévét, nem érte meg a csak békés, a csak munkás és csak intellektuális erőirtalékai miatt nagy Németország feltámadását... Meghalt szegényen, kifosztottan, egy harmad-rangu Berlin melletti szanatóriumban, hol bár „szabadlábos” volt, mégis örködtek rá. Örködtek, amikor már mozogni sem tudott. A fegyverrel és tömegtelen egyenruhás osztágaiban felmérhetetlenül nagy mai Németország a Reichstag épületének égése óta szakadatlanul vigyázott rá. Előbb fogházban, börtönökben, majd koncentrációs táborokban. S a világ jobb lelkiismeretei hiába zúgtak és tiltakoztak, amikor Ossietzky közel két éve megkapta a Nobel-békedíjat: a könyörtelen ellenfél, a mai Németország nem engedte szabadon. Nem engedte meg, hogy a békedíjért személyesen menjen el. Még a feleségének is megtiltotta. A díj felvételét mindenféle nemzetközi intervenciók után Ossietzky csak egy, a mai német rendszer előtt rokonszenves ügyvédre bízhatta. Az ügyvéd azután az egész összeget eliskaszította... Ossietzky bizony látszólag hiába élt. Hiába volt porosz és állt innen minden szélsőségen, minden nagy elhivatottságra és abszolút időszertűsége ellenére eszméi és figurája, magatartása és erkölcsi időszertűlenné morskolták.

Valójában csak újságíró volt. Nem könyveket írt. És nem a szépirodalom volt a pályatere. Publicista volt. Nyugtalanítóan mély műveltsége és igéző humanizmusa a fölöttébb szokatlanul nagy munkássái közé avatták, akik a világháborús német megaláztatás után a német haladás legjobb hagyományai nyomán a Nagy Frigyes-i militarizmus s a wilhelminus imperializmus légkörét akarták kifütyülni a német világból. Egy széles arcvonal elharcosai közt állt Ossietzky a weimari években. Hetilapjaiban, amelyek közül világhírre a Weltbühne emelkedett, hétről-hétre a mindvégig következetes aktív pacifizmus és humanizmus alapján leplezte le és világitotta át azokat a tüneteket, amelyek ellentmondásban állottak a weimari rendszer alapelméletével. Az újratámadó német militarizmus s a kiirthatatlan régi császári német bürokrácia volt az állandó ellenfele s azok a téveszmék és torzalkulatok, amelyek egy új német imperialista nacionalizmus megszerzését célozták. Konok szoldateszkákat, vaskefalapos bürokratákat, féme-gyilkosokat, antidemokratákat s más vészhozókat és bajkeverőket a weimari éveknek leplezte le sorba. Ugy vélte, hogy helyesebb, ha Németország a versaillesi békeim szellemében nem a hatalmi, hanem a szociális jólét irányában fejlődik. S ezért bizony olyasmit is megtejt, hogy utána járt azoknak a hivatalos akcióknak, amelyek ellenkeztek a versaillesi szerződés szellemével. Egy ilyen cikksorozata is tette világhírűvé, amikor hivatalos okmányokkal igazolta lapjában, hogy bizonyos hivatalos körök helyesebbnek tartják a közpénzeket a békeszerzőrésekben megállapított létszámon felül fegyverkezésre fordítani, mint inségéseket, éhezéseket, vagy betegeskedést támogatni. A német bíróság ezért hazaárulásban mondogta ki bűnösnek és másfél esztendőre fogházra ítélte. Alig pár napot töltött szabadlábban, amikor azoknak az uralma etablirozódott, akik ellen már egy évtizede harcolt. Így emelkedett fel és így pusztult el.

Nem első német, akit ez a sors ért. Országokban, ahol a fejlődés bizonyos tényezői elmaradtak az időtől, más tényezői viszont messze előre ugrottak, a hasonló lelkületeknek és magatartásoknak rendszerint ez a sorsa. Haubakelés a jóéret s vereség a rossztól. Nem volt zsidó, nem volt szocialista. Mégis mind a két kategória sorsában osztozott. Talán legjobban még azzal lehetne jellemezni, hogy a német történelemből sajnálatosan kimaradt s a nagy francia forradalomhoz hasonló átalakulás jakobinusa volt.

MARTIN KUPFERSTEIN
uri divatszabó
CLUJ, Str. Memorandului
18. szám. Egész finom minőségű saját szövetraktára. Hiteles uraknak fizetési kedvezmény.

Porosz jakobinus: — különös ez a szókép-zés, de e kettő meríti ki temperamentumát, szándékait és magatartását a legteljesebben. Egy harcos és egy ismeretlen polgár volt abban a német „polgári” világban, amelyben a polgárság még feudalizmust, militarizmust és alattvalóságot jelent. Ő mind a hármat ki akarta irtani a német világból. Ezért harcolt a békéért, ezért volt nyugat-barát és nem teuton, racionalista és nem Wotan-hívő. De azért német, a Lessing vágásából. Nem az ő története már, de a világé, hogy

ez a béke- és emberbarát hosszú éveken át hajított egyik börtönből a másikba. Nem az ő története, hogy a világ ezt tünt. S az sem az ő története, hogy végül is a jogszerűen kimért másfél éven túl még közel öt-estendeig ilt jog és cím nélkül. Ez a történet az ujjabkori „humanizmus” egyik fejezete. Lehetetlen meg nem indulni a sorsán és meg nem remélni a halálán. Eljűn még a nap, amikor zokogva ásnák életre csontjait, amiért tiszta volt és ártatlanul szenvedett éveken át. (—)

Az egész országban folyik az állampolgárságok revíziója

Clujon még nem kezdtek hozzá az okmányok felülvizsgálásához

Cluj, május 6. A bucaresti Tempo értesülése szerint az igazságügyi minisztérium a bírósági felügyelők útján az ország minden részéből kimerítő jelentést kapott az állampolgársági revízióval kapcsolatos műveletek menetéről. Az összes okmányok előtt megkezdődött a benyújtott okmányok felülvizsgálása. Ugy a régi királyság, mint a csatolt területek több városában számos ügyben hoztak már végzést a bíróságok, javarészt megerősítve a kérvényezőket állampolgári jogaikban. Az esetek egy részében az okmányok kiegészítésére kötelezték a kérvényezőket, egy másik hányadában pedig elutasító végzést hoztak a bíróságok.

A cluji járásbírószágon az okmányok felülvizsgálása még nem kezdődött meg. A revízióra delegált négy bíró közül ugyan-

is ketten szabadságon vannak, — két bíró röviddel ezelőtt a megyei járásbírószághoz helyezték át és a bíróság ekeppen lecsökkent személyzete csak nagy nehézségek árán tudja ellátni a folyó ügyeket. Másrésztől nem érkeztek még a cluji járásbírószágra a végzések megszerkesztéséhez szükséges nyomtatványok sem. A bíróságtól nyert információink szerint a nehézségek áthidalása után a revíziós műveletek a napokban a cluji járásbírószágon is megkezdődtek. Clujon közel 3500 kifüggesztett személy volt kötelezve a revízióra, ezek mintegy 6000 beadványt terjesztettek a járásbírószágra, hogy egy-egy bíró alá 1500 ügydarab felülvizsgálása fog tartozni, ami előreláthatólag hosszabb időt vesz majd igénybe.

Egyhónapi fogházra ítélték Corneliu Codreanu öccsét

Elutasították a tg.-muresi diákkongresszus vezetőinek felfolyamodását

Bucuresti, május 6. A bucaresti katonai törvényszék ma Horia Zelenszki Codreanu nyugdíjba helyezett hadnagy ügyében ítélt, akit súlyos sértés miatt egyhavi javító fogházra ítélték el. Ugyancsak ma került tárgyalásra Petre Brezureauu kereskedelmi akadémiai hallgató és Stefan Ciupagea középiskolai tanuló ügye, akiket felfogottak jellegű kiáltvány sokszorosításáért, illetőleg terjesztéséért vontak felelősségre. Brezureauut egyévi, Ciupageat hathónapi börtönrre ítélték.

A timisoarai katonai törvényszék ma ítélték Al. Popovici tisztviselő, N. Totiu tanítóképzési hallgató, Ciureanu Pavel erdőőr és Dunciu Pavel középiskolai tanuló volt légionárius fölött, akiket az államvédelmi törvény megsértése miatt állítottak bíróság elé. A katonai törvényszék va-

lamennyit 8—8 havi börtönrre ítélte. A brasovi tábla ma hirdett itéletet az emlékeztetes tg.-muresi diákkongresszussal kapcsolatosan elítelt diákközvetők felfolyamodása ügyében, akiket a bucaresti katonai törvényszék annakidején 6 hónaptól 2 évig terjedő börtönbüntetéssel sújtott. Felfolyamodás folytán a legfőbb katonai semmítőszék az itéletet megsemmisítette és újratételezést végett a brasovi katonai törvényszékhez küldte le, amely több napot tartott tárgyalás után az első bíróság itéletét megerősítette.

A Semnalu írja, hogy a volt vasgárda leleplezett tevékenységével kapcsolatos tények jogi minősítése ügyében a közeli napokban dönt a bucaresti katonai törvényszék ügyészsége, illetőleg vizsgálóbírója.

Tizenkét kilométerre állanak Peking kapuitól a kínai portyázó-csapatok

„Szertefoszlott a japán hadsereg legyőzhetetlenségének legendája”. A Daily Herald szerint vége a japánok kelet-ázsiai uralmának

Peking, május 6. (Rador.) A városban nagy nyugtalanság uralkodik, amennyiben a portyázó harcot folytató kínai különítmények állítólag 12 kilométernyire vannak a város kapuitól. A kínaiak megközelítettek Tungseut is. A japán hatóságok intézkedéseket tettek a kommunista rendezásvások elhárítására, amiket az utóbbi időben, Pekingbe seregltek kínaiak terveznek. A Hopej és Peking tartományokbeli japán erőket Santungba küldték erősítésül.

Sanghai jelentés szerint, a China Mail és az Exchange Telegraph egybehangzóan közlik, hogy a japán léghaderő 50 bombavetőből álló divíziója rendkívül nagyhatású légítámadást intézett Hankau ellen, amelynek különösen Hanjang nevű városrészében okozott borzalmas pusztulást. A támadás, amelynek több mint 1000 halálos áldozata volt, említett híradók szerint, a legnagyobb méretű volt a Kína-Japán konfliktus kitérőse óta.

Mint Londonból jelentik, a kínai sikereket hosszasan kommentálják az angol lapok. A Times fokiói tudósítása szerint

a japán kormány arra számítot, hogy az elmúlt év karácsonyában véget ér a háború, de most már elérkezett május és a kínaiak legyőzése távoli álom.

Az a kérdés merült fel, vajjon fokozni kell-e a katonai erőfeszítéseket, vagy meg kell elégedni az eddig meghódított területekkel. Sokan a második alternatíva felé hajlanak. Ezáltal a vizsály második fázisába lépne, amely mindkét fél részére az ellenállás fokozását jelentené és talán jövő májusig, esetleg még tovább tartana. Objektív becslések a japánok veszteségeit 150 ezerre becsülik.

A Daily Herald szerint a csucusi ütközet döntő lesz. Bármilyen legyen azonban az eredménye, végét jelenti a japánok keletázsiai uralmának, mert az a japán hadsereg legyőzhetetlenségének legendáján alapult. Lih-Csun-Yen csapatai ezt a legendát eloszlatták.

Japán gazdasági helyzete igen súlyos. A háború eddig 1,300,000,000 font-sterlingbe került, a termelés 50 százalékkal csökkent és az árak 30 százalékkal emelkedtek.

Viszket a bőre? Össze van csipve?

A Cadum kenőcs eléggé nem becsülhető jótétemény, azok ezrei számára, akik évek óta bőrbetegségekben szenvednek. Ezen csodás szer használata visszaadja nyugodt álmát azoknak, akiket a betegségek kínoztak. Azonnal megszünteti a viszketést, a bőr minden irritációját vagy gyulladást enyhíti és gyógyítja. Számos fájdalomnak vesszi elejét, ha idejében használ Cadum kenőcsöt kiütés, pattanás, viszketettség, rüh, horzsolás, aranyér, csalánkiütés, sebek és égési sebek gyógyítására. Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

Május 19-én szerenád-estét ad a Goldmark Filharmoniai Társaság

A hangverseny műsorokat figyelemmel kísérik minden évben nem kis izgalommal lesik a rádió-műsorok július végi hírszolgálatát, melyben évről-évre hagyományosan feltűnnek a bécsi filharmonikusok „Josephplatz” szerenád-estjei. E szerenád estéknek minden évben érthetősen hatalmas közönségük van, mert a szerenádok azok a rendkívül népszerű zenei formák, melyeken keresztül a zeneköltészet legnagyobbjai, a komoly zene iránt lelkesedő, de azt nem mindig megértő közönség fűléhez is legkönnyebben eljutnak. Ezt a közvetlen zenei tolmácsolás formáját igyekszik most a Goldmark Filharmoniai Társaság megvalósítani, amidőn május közepére kitűzött hangversenyének műsorát három neme szerenád bemutatásából állította össze.

Mozart: „Egy kis éji zene” melynek csodálatos dallamait, úgy hisszük alig van valaki, aki nem ismerné. Még azok, akik úgy vélik, hogy e mű részükre ismeretlen, a hangversenyteremben ülve, fognak rájönni az első hangok után, hogy minden tétel régmúlt idők édes emlékeit ébresztik fel bennük, ha nem másként, úgy, hogy e cizellált szépség egyes részei a szülők, nagyszülők régi ütőóráinak hangjaiban volt lelkük mélyén elrejtve. Aztán a remek Bena: Szerenád, melynek finom hangszerelése, bizonyára mindenki csodálatát fogja kiérdemelni. E mű bemutatásának külön érdekességét kölcsönöz, hogy szerzője városunk ismert zenei egyénisége az állami konzervatórium kitűnő igazgatója. És végül Csajkovszky 4 tételű szerenádja, melynek csodás hangszerelése, egyenes iskolapédája annak, hogyan lehet zenekaron keresztül a legremekb hatásokat elérni. E műben nincs felesleges hangszer. Csajkovszkynál minden hangszer a neki legmegfelelőbb módon érvényesül és így az elért színhatások páratlan megnyilatkozásai. Ugy véljük, nem csodálunk, ha előre bejósoljuk, hogy a Goldmark-nak e műsor bemutatásával rendkívüli sikere lesz.

A hangversenyt az Árvagondozó rendezi a szegény gyermekek felségélyezésére.

Greta Garbo és Stokovszki visszatérnek az Egyesült Államokba

Stockholm, május 6. (Rador.) Greta Garbo és Stokovszki néhány hetet a filmszínházban haarbyi birtokán fognak tölteni, majd visszatérnek az Egyesült Államokba. A két híresség éjszaka autón tette meg az utat Haabyik, hogy rajongóiktól megszabaduljanak.

Súlyosan elítélték a görögországi kommunista mozgalom résztvevőit. Athénből jelentik: A legutóbbi kommunista letartóztatásokkal kapcsolatban Athénben három évig terjedő büntetéssel sújtottak, mint büntetési maximummal, 43 kommunistát. Negyvenkét vádlottat pedig deportáltak.

Elmozdították állásából Popov mezőgazdasági népbiztos. Berlinből jelentik: A DNB moszkvai értesülése szerint Popov mezőgazdasági népbiztos, akit csupán három hónappal ezelőtt neveztek ki, elmozdították azon a címen, hogy nem alkalmas hivatala betöltésére.

A jugoszláv közlekedési miniszter jugoszláviai látogatásra hívta meg a magyar iparügyi minisztert. Budapestről jelentik: Mehmed Spaho jugoszláv közlekedési miniszter tegnap a budapesti jugoszláv követ társaságában felkereste Bornemissza iparügyi minisztert és őt egy jugoszláviai látogatásra hívta meg.

SPORT

Összeállították Jugoszlávia ellen a román válogatott labdarúgócsapatot

Bucuresti, május 6. A Benes cseh köztársasági elnök által, a kisantant-államok válogatott labdarúgócsapatai számára alapított vándorkupáért Románia válogatott csapata vasárnap Bucurestiben Jugoszlávia válogatottjával játszik. A román csapat csütörtökön délután kísérleti összeállításban gyakorlómérkőzést játszott a budapesti Phöbus együttese ellen, amelyet — mint tegnapi számunkban közöltük — 2:0-as félidő után 7:1 arányban legyőzött.

Még az este folyamán a válogatóbizottság ülést tartott, amelyen figyelembe véve a kísérleti összeállításban játszó két román csapat játékosainak formáját és képességeit, a válogatott csapatot véglegesen a következőkben állította össze:

Dávid,
Bilrger—Chiroiu
Vintila—Juhász—Brandabura

Bindea—Kovács—Bodola—Praszler—Iordache
A válogató bizottság tartalékokat is jelölt ki. Ezek: Iordacheacu, Sfera, Barbulescu és Gicu Popescu. A román válogatott fenti összeállításban viszonylag sikerültek látszik, ami viszont nem jelenti azt is, hogy jobb csapatot nem lehetett volna összeállítani.

Kész a jugoszláv válogatott is

Belgrad, május 6. A jugoszláv labdarúgó-szövetség illetékes szervei hosszabb tárgyalások után összeállították azt a csapatot, amely vasárnap Románia válogatottjával a Benes-kupa labdarúgó torna során játszani fog. A csapat a következők: Glaser, Hügl—Dubac, Lehner—Gayer—Kokotovic, Sipos—Antalkovic—Lesnik—Tomasevics—Sarics. A jugoszláv válogatott gerincét nagyrészt a régi válogatott gárda alkotja, abban azonban — meglepetésre — több fiatal is helyet kapott.

Még két forduló és befejezést nyer a Nemzeti Bajnokság küzdelme

Cluj, május 6. A Nemzeti Bajnokság küzdelme a befejezéshez közeledik. Még két forduló és a sportközvélemény választ kap azokra a kérdésekre, amelyek jegyében az egész bajnoki küzdelem lebonyolítását nyert: ki lesz a bajnok, mely csapatok jutnak be játék nélkül a Nemzeti Bajnokság jövő évi egy csoportos tizenkettes meznyébe, mely csapatok játszanak minősített s végül mely csapatoknak jut a kiesés szomorú sorsa.

A Nemzeti Bajnokság eheti és május 10-i programja a következő:
Május 8-án Oradean Crisana—Sportul Studentesc.

Május 10-én Clujon Universitatea—Dragos Voda, Petrosaniban Victoria—Jiuul, Oradean NAC—Kinzisi, Bucurestiben Rapid—Dacia Unirea és Venus—Crisana, Bala-Maren Phoenix—Unirea Tricolor, Aradon AMTE—Olimpia, Bucurestiben Juventus—Sp. Studentesc.

Május 15-én Petrosaniban Jiuul—Kinzisi, Bucurestiben Juventus—Universitatea, Sportul Studentesc—Dragos Voda.
Az Universitatea azonban kérésre intézett a labdarúgószövetséghez, amelyben arra való tekintettel, hogy május 10-én nemzetközi mérkőzést rendezne, kérte a Dragos Vodával való mérkőzésének május 10-ről, keddről május 8-ra, vasnapra való előrehozását. A kéréshez a szövetség hozzájárult.

Csak cäviden...

Clujon vasárnap indul meg a hivatalos atlétikai szezon, mikor is a Károly parki Söimii pályán kerületi versenyt rendeznek a szokásos futó-, ugró- és dobószámokkal. A versenynek már válogató jellege lesz a május 21-i Cluj—Timisoara kerületközi viadalra, és ugyancsak próbajellegű lesz a KAC május 15-i versenye is. A vasárnapi szezonnyitó verseny délelőtt fél 10 órakor kezdődik és délután 4 órakor folytatják.

A Magyar Vívószövetség tegnapi elnökségi ülésén váratlanul úgy határozott, hogy Magyarország vívói nem vesznek részt az ezévi póstyéni világbajnokságokon. A határozatot a legtöbb magyar sportfórum, az OTT is jóváhagyta. A sportkörökben kínos feltűnést keltő határozat mögött politikai okokat sejtettek.

Hárommillió postabélyeget nyomtat a francia postaiügyi miniszter a futballvilágbajnokság jelképes rajzával. Bélyeggyűjtők figyelmébe ajánljuk!

HETI KIRÁNDULÁSOK

PÁRISBA

A FRANCIA VASUTAK HIVATALOS KÉPVISELŐJE

ALTAL RENDEZVE.

BEIRATKOZÁSOK ÉS INFORMÁCIÓK:

ORGANIZATIJA NAȚIONALĂ ROMÂNĂ DE VOIAJ ȘI TURISM „EUROPA”

Clujon az ECONOMIA-nál, Piața Unirii 23. szám alatt.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri kiadású egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

ÚJ FÜGGÖNYKELLÉKZET nyílt „DER-BESC” név alatt a Gólya Aruház felletti emeleten. Vert csipkésöveteink kivánt méretben készülnek. Állandó mintatereim.

Férjhez adnám uricsaládából háziasan nevelt hűgomat 100.000 lei hozománnyal, 35—45 év körül biztos egzisztenciával bíró ur-emberhez, esetleg özvegyhez. „Komoly éledeklődők” jelgére a kiadóba.

Román etnikai származású fiatalember, nagyon jó összeköttetésekkel rendelkező, irodai, vagy magántitkári állást keres. Szives megkereséseket „Perfekt magyar” jelgére a kiadóba kérek.

Urino részére kiadó azonnalra különbej-
ratu modernül berendezett szoba, fűdészo-
használatú központban. Cim a kiadóban.

Perfekt irodavezető, román, német, magyar
levelező, mérlegképes könyvelő, állást változ-
tatna. Cim az oradeai fiókkiadóhivatalnál,
Str. Millerand 4.

Fogorvost keresek vidéki, bevezetett ren-
delőbe társnak, biztos egzisztenciával. Aján-
latokat „Fogorvos” jelgére a kiadóba.

Eladó finomkivitelű diógyökér modern
ebédlő, kombinált szekrények, recamié, mo-
dern fotelek. Műasztalos, Str. David 3.

Férjhez adnám intelligens, szolid, jómeg-
jelenésű, zsidószellemben nevelt hűgomat
ugyanilyen kvalifikációval rendelkező 30—35
éves biztos egzisztenciával rendelkező ur-
emberhez. Postrestante „Gherla 30”.

Biztos egzisztenciáját garantálom oly nő-
stülendő 32—34 éves izr. vallásu gyógyszerész-
nek, vagy vegyésznek, aki ezideig elhelyez-
kedni érettségije miatt nem tudott. Csakis
komoly jelentkezőnek — információ beszer-
zése után, — nyújtok felvilágosítást. Ügynök-
ök teljesen kizárva. Cim a kiadóban.

Janovitz cég ndvarán, Reg. Ferdinand 24
alatt szép helység, üzletnek, vagy raktárnak
megfelelő, azonnalra kiadó. Édeklődni az üz-
letben.

Központban ház, jövedelmező pékséggel el-
adó. Rentabilitásáról előre meggyőződhetnk.
Cim a kiadóban.

Keresek románul, németül beszélő zsidó
freuleint két kislánnyal mellé. Markovits
Elekne, Satu-Mare, Reg. Ferdinand 5.

Bádogosgépek és vízvezetékcsatlakozó szer-
számok ocsón eladók. Oradea, Str. Take Io-
nescu 37.

Biztos megélhetés Clujon. Betegség miatt
eladó egy tizenöt éves kis könyvnyomda.
Nova, Str. Memorandului 16.

Bécsi egyetemi végzettséggel német órákat
adok. Megkeresések „Tökéletes módszer” jel-
gére a kiadóba kéretnek. é

Finomkivitelű görbe dióebédlő, tehláló,
kombinált szekrény, modern fotelek, rekamiék
eladók. Műasztalos, Str. Fr. David 3.

Ezüstműves műhelyt nyitottam Bariju 8
szám alatt. Dísz tárgyakat, girandókat, tálcá-
kat, stb. jutányos árban készítek. A Fazekas
ezüstműves.

Jobb izr. nő önállóan főz, diétásan is, ál-
lást keres félnapra. Május 15-én. Berka L.,
Cluj, Str. Grigorescu No. 3.

Hirdetmény

A Loteria de Stat, Colectura Oficiala Cluj,
Regina Maria Nr. 46, ezuton is felkéri az
alábbi sorsjegyek tulajdonosait, melyek a
15-iki sorsjáték 4-ik oszt. huzásán nyertek,
hogy legkésőbb f. hó 14-ig bezárólag sors-
jegyjelvényükben megjelenni sziveskedjenek a
nyereményt felvenni, mivel e dátum után
ezek a sorsjegyek leíródnak, vagyis érvény-
telenné válnak: Gyórfi Ladislau cim nélkül
anexa No. 195890, Tocaci Iosif cim nélkül
anexa No. 312950, Iuliu V. Sabau cim nélkül
anexa No. 366939, Brascag cim nélkül anexa
No. 195839, Racz Eszter Reg. Carol II. Nr. 53
matcá No. 43078, Harkovits Boldizsárné,
Verde 15 matcá No. 16390, Nagy Gizella és
Zimmermann, Reg. Maria 10 matcá No. 57972,
László István Someseni matcá No. 67770,
Ferencz Albert, Grigorescu 25 matcá No.
24670. COLECTURA OFICIALA.

ONE EGY EMBER, AKI MEZEI MUNKÁT VÉGEZ

izmai — a mindennapi, állandó munkában — megacélo-
nak. Mele — amelybe reggeltől-estig friss levegő hatol —
erős és erős. Szervei jól működnek, egészsége tökéletes.

AZ IRODAI TISZTVISELŐ
lletben, akinek háta munkája fölét görnyed, órákon
át mozdulatlanul ül és elhasznált levegőt lélegzik
be, egészen más körülmények között él. Epp ezért,
az esetek 80 % -ban rossz a vérkeringése, mája duzzad,
székrekedésben szenved, így állandóan rossz a közérzete.
Egészségi állapotát a következőkben foglalhatjuk össze:
meglassult anyagcsere, azaz a mérgező anyagok és salakok
lassú tisztulása. Ilyen esetekben az URODONAL
kúra nagyon hasznos. Rendszeresen kiválasztja és el-
távolítja az összes ártalmas anyagokat; tehermentesíti a májat,
rendszeresíti az emésztésválasztást, dezinficiálja a bele-
ket, rugalmasabb teszi a véreket és revitalizálja a vért.

Kapható gyógyszerárak-
ban és drogériákban.

URODONAL

A LEGJOBB REUMA ELLENI SZER

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATÓ MARKA

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

A ROMAN OPERA MÜSORA:

Péntek, május 6: Traviata.
Vasárnap, május 8 (délután): Faust.
Hétfő, május 9: „Gh. Dima” szimfónikus
hangverseny.
Szerda, május 11: Traviata.

A CAPITOL MOZGO MÜSORA:

Premierslágér! Egy leány elindul... Fősze-
replők: Danielle Darieux és Albert Pre-
jan. Műsor előtt: Új világhírű.

A SELEOT MOZGO MÜSORA:

A csábító. Egy szép asszony küzdelmes éle-
tének regénye, főszerepekben: Frances
Farmer, Joel Mc. Crea.

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:

Karamazoff testvérek. Dosztojevskij világ-
hírű regényének filmváltozata, főszere-
pekben: Ana Sten és Fritz Kortner.

A ROYAL MOZGO MÜSORA:

A lion futár. A film meséje egy igaz törté-
net alapján van feldolgozva. Egy ártat-
lanul elítélt embert itélnek halálra, akit
lefejeznek és később derül ki az igazság-
szolgáltatás tévedhetetlenségének meg-
cáfolása. Főszerepekben: Pierre Blanchar
és Dita Parlo. Számozott jegyelővétél.
Telefon 37-05.

A MUNKAS MOZGO MÜSORA:

Nagy premier! Clujon először!
I. En öttem. A szezon legnagyobb filmje.
Dosztojevskij regénye filmen. Fősz.:
Peter Lone és Marian Marsch. II. Nit-
chevo. (A silyedő tengeralattjáró.) Fősz.
Harry Baur, Ivan Mosjokin és Marcelle
Chantal. III. Journal. Kezlete 3, 6 és 9.

AZ EDISON MOZGO MÜSORA:

I. Stan és Bran mint ikrek. A két komikus
legnagyobb alakítása. II. Virginia. Cow-
boy film, főszerepben: Gary Cooper, a
cow-boy király. III. Új híradó és Mick
Maus.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, május 7.

Bucuresti. 6.30: Torna, hírek, hanglemek.
13.15: Pontos idő, kulturális hírek. 13.25:
Hanglemek. 14.15: Pontos idő, időjárás,
hírek. 15.15: Sport, közlemények, külföldi
aktualitások. 17.30: Országörök órája. 19:
Pontos idő, időjárásjelentés. 19.15: Katona-
zene. 20: Előadás. 20.15: Operett- és opera-
lemek. 21: Rádiótechnikai üzenetek. 21.15:
A rádió szalonzenekara. 22.30: Hírek, sport.
22.45: Sandu Marcu zenekara. 24—1: Hang-
lemek.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek.
11: Hírek. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek.
15.35: Hírek. 18: Mocsányi László és Lakos
Tibor zenehumoristák számal. 19: A rádió
szalonzenekara. 20.15: Hanglemek. 22.30:
Hírek. 22.50: Cigányzene. 23.50: Katona-
zene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:

Belgrad. 21.30: Operett-részletek. 22.30:
Nagy rádiózenekar.
Luxemburg. 22.15: Rádiózenekar Zakim
zongoraművésszel.
Radio Paris. 21.30: Lalo: Ys Idriálya, opera.
Strasbourg. 22.30: Rádiózenekar.
Toulouse. 22.30: Operettből. 23.45: Ki-
vándinghangverseny.

Cimfestőt,
szobafestőt,
mázolót
csak

Gratz.

Str. Filipescu 15.
Str. Memorandului 20. Telefon 35-70.

Fels

Ha egy palesztin
bogy az országok
egy kétségtelenül
Aki egyszer roma-
től duzzadó zöld v-
fogja ezt a roma-
elfelejtett. Mély be-
dóban, aki Galilea
Jordán forrásvidék
ott vinta Józua J.
Ezen a gazdag föl-
meg egész napjaink
colata. Pekin nev-
mely Szafed és Men-
napig is 14 zsidó f-
ez arab fellakodó
vények megtartása
csak ők mesélik el
tal, hanem mondás-
dókból származó ut-
lást nyernek. Az
akkor itt 19 évszáz-
ségbeesés harcát vi-
tus császár római l-
sala (héberül Gus-
man Gus-Chalav fan-
begyeknek fia volt,
édeje óta mint szab-
meretek, akik soha
alatt élni. A roma-
után, ennek a haza-
után, melyet utolsó
kellett a római dia-
áthaladnia. Hazájár
börtönben fejezte be

Felsőgalilea Judea
harcában előrs volt,
a nép fentartásának
az időből való zsinag-
nak bizonyítottat arr-
ról, amely Galileába
mídon Judea már el-
élet központja a k-
északi országgrész fel-
áhatatosan áll a hi-
szerzőinek sírjainál.
tés” kiépítése által
széteséstől és elme-
Szafedben élt Rabbi
zadokkal később, S-
ve, a „Sulchan Aru-
könyvet, amely a zs-
erősen összetartotta,
melynek ez a törvény-
Ennek a „zsidó alk-
szoros összeköttetés-
titkos tan új áramla-
megváltás reménye
visszatérése volt.

A kabbalistáknak
vius könyvéből ism-
vott a 16. század ú-
egyik sötét zugában,
labirintusában, a fén-
és a Kineret tóra n-
misztikus elmékedés-
na, még ma is láth-
Lurie) zsinagógája,
egyik történelmi fell-

Szafedben írta Ra-
ünnepléses szombat
Dodi likrat kala” cu-
Istentől átszellemült
után fehér ünnepi r-
elie vonultak, hogy a
asszonyt a városba
váltás zálogát. Ne-
ebből az időből a né-
akkor, ma is Lag-
örégek a Szafedről ny-
égsbe vonulnak, hogy
cháj sírját meglátog-
ják, hogy ő írta a Zó-
alappunkáját. Ezren-
ha a farakásokat
lángnál az ének és a
forrnak össze. „Asre-
nenu bar Jocháj!”
mámoros ujjongás...

Nem csoda, hogy e-
ség és a megváltás
decsáta a pionirokat
szad nyolcvanas éveit

A GALIL MEGVÁLTÁSA

Felsőgalilea az évezredek váltakozásában

Történelmi talajon

Ha egy palesztinai zsidót megkérdezzük, hogy az országnak melyik a legszebb része, úgy kétségtelenül azt feleli: Felsőgalilea. Aki egyszer romantikus magaslatait, nedvtől duzzadó zöld völgyeit látta, soha nem fogja ezt a romantikus szépségű látványt elfelejteni. Mély benyomást kelt minden zsidóban, aki Galilea történelmét ismeri. Fent a Jordán forrásvidékénél volt Dán szentsége, ott vivta Józsuá Jabin király elleni harcát. Ezen a gazdag földszívon soha sem szakadt meg egész napjainkig a zsidó kolóniák láncolata. Pekán nevezetű kis arab faluban, mely Szafed és Meron közelében fekszik, mai napig is 14 zsidó fellach-család él, melyeket az arab fellachoktól, csak a zsidó vallástörvények megtartása különböztet meg. Nemcsak ők mesélik el büszkén, hogy apáik ezt az országot soha nem cserélték fel a Galutával, hanem mondásai a különböző évszázadokból származó utazók közlései által igazolást nyernek. Azoknak a hősöknek utódai, akik itt 19 évszázaddal ezelőtt a hős két-ségbeesés harcát vívták Vespasianus és Titus császár római légióival. Még fennáll Fisa (héberül Gus-Chalav) sziklafalu, Jochanan Gus-Chalav fanatikus hazafi hazája. A hegységek fia volt, melyeknek lakói Józsuá ideje óta mint szabadságszerető emberek ismeretesek, akik soha sem tudtak idegen iga alatt élni. A rómaiakkal folytatott harca után, ennek a hazafinak Jeruzsálem eleste után, melyet utolsó percig védett, elsőként kellett a római diadalmenetben a Titusiven áthaladnia. Hazájának szentelt életét római börtönben fejezte be.

Tóra körüli kerítés

Felsőgalilea Judeának Rómával folytatott harcában előrs volt, Mikor az állam elesett, a nép fentartásának előharcosává lett. Abból az időből való zsinagógák romjai szolgáltatnak bizonyítékot arról a gazdag kultúrelétről, amely Galileában uralkodott akkor, amikor Judea már elhagyott volt és a zsidó élet központja a kevésbé megközelíthető északi országrész felé húzódtott. Még ma is áhitatosan áll a hívó a Misna és Talmud szerzőinek sírjainál, akik a „Tóra körüli kerítés” kiépítése által az államfélküli népet a széteséstől és elmerüléstől megmentették. Szafedben élt Rabbi Jozséf Karo, aki évszázadokkal később, Spanyolországból száműzve, a „Sulchan Aruch”-ot alkotta, azt a könyvet, amely a zsidóságot megegyeszer oly erősen összetartotta, mint azelőtt a Talmud, melynek ez a törvény is alapját köszönheti. Ennek a „zsidó alkotmánynak” álmódosója szoros összeköttetésben állott a kabbalista titkos tan új áramlatával, melynek alapja a megváltás reménye és szerteszórt Izrael visszatérése volt.

A kabbalistáknak Szafed, Josephus Flavius könyvéből ismert régi galileai város, volt a 16. század óta központja. Szafednek egyik sötét zugában, mely a szűk kis utcák labirintusában, a fény és árnyék ellentétével és a Kineret tóra nyíló tiszta kilátásával a misztikus elmélkedésre mintha teremtve volna, még ma is látható Ari (Rabbi Jicchák Lurie) zsinagógája, a misztikus Iskarit egyik történelmi fellegráa.

Szafedben írta Rabbi Selomo Alkabez az ünnepélyes szombati himnuszt, a „Lecha Dodi likrat kala” címen és ezt énekelve az Istentől átszellemült minden péntek délután fehér ünnepi ruhában a város kapuja elé vonultak, hogy a szombatot mint menyasszonyt a városba vezessék, a közeli megváltás zálogául. Napjainkig fennmaradtak ebből az időből a népi szokások. Úgy mint akkor, ma is Lag Beomer napján ifjak és öregek a Szafedtől nyugatra eső Meron helységbe vonulnak, hogy Rabbi Simon bar Jocháj sírját meglátogassák, akiről azt tartják, hogy ő írta a Zohár könyvét, a Kabbala alapművét. Ezren veszik körül a sírt, és ha a farakásokat meggyújtják, a lobogó lángnál az ének és a tánc ujjongó extázisába formak össze. „Asrechem ko lecháj — adonénu bar Jocháj” — Egész reggelig tart a mámoros ujjongás...

Az új telepítés uttörői

Nem csoda, hogy ez a romantika, a hősiesség és a megváltás utáni vágyának országa, fölcsemla a pionirokat, akik az elmúlt évszázad nyolcvanas éveiben jöttek az országra.

hogy a zsidó jövőt megalapozzák. Román zsidóknak egyik csoportja 1882-ben az újjáépítés alapkövét tette le és az új kolóniának „Ros Pináh” — „Határkő” nevet adta. Mty merész, és mily teljesítmény! Sziklás vidék, magasan a hegyek között, utak nélkül, a külvilágtól teljesen elzárva. Szomszédságban beduinok, akik a kezű munkát szétrontják, ahol csak tudják. Oly kormány, amelytől minden ház felépítéséhez erőszakkal kell engedélyt kivívni, semmiféle pénzzel, vagy tanáccsal való támogatás, és betetőzésül emberek, akiknek közülük soha sem ázó, sem éke nem volt, akik az országot, a nyelvet és a lakosság szokásait nem ismerik, akiknek egyebük sincs, mint az ország iránt érzett lángoló szeretet és az erős akarat, hogy visszatérés kezdetét megalkossák. Amikor első ízben vonják át földjükn az ekét — az arab ekét, amelyet a fellachoktól vettek át — énekelnek és táncolnak örömlükben. Következnek a nehézségek, a napi szükség. Egy része visszatér a gátlatba, éhségtől és szűköstől összetörve; a többiek kitartanak, míg

1890-ban rövid ideig az a látszat, mintha Felsőgalilea erősebben telepedne. Egész északon, magasan a hegyeken Rotschid báró megalapítja metula kolonát. 60 rólumives csanad települ, le ezen a vadregényes vidéken, a megtelepedésükben gyakoriott beduinok szomszédságában. De ezek is nosszu ideig követek nekül maradnak. Ezen telepések tartarásának köszönheti a zsidó nép és Palesztina, hogy az ország északi határát, a párizsi béketargyalások során Erec Jiszraélhez csatolták.

A második zsidó bevándorlás (ahija) emberei 1905-ben jöttek az országra. Céljuk elejétől kezdve a pangó zsidó kolonizációs munka továbbfejlesztése volt. A stagnálás legmélyebb okául a zsidó kolonistáknak az araboktól való függését ismerték fel: a zsidó kolóniák munkásai akkoriban legtöbbször arabok voltak és az ország is ugyancsak arab kezében volt. A munkát és az örséget egyedül elvégezni és ezáltal a földet teljesen nemzeti tulajdonná változtatni ezeknek a zsidóknak legfőbb igyekezetévé vált és ennek a célnak kivivásáért mindenre képesek voltak. Új kolóniákat akartak létesíteni, melyek teljesen saját munkán alapulnak és a telepések között minden szociális egyenlőséget mellőzik. Galilea számukra varázsszó lett. Szabad élet uralkodott ott. A regényes paraszt- és pásztorélet, a régi idők hősei az ifjú erőket kitartásra buzdította.

Chanita telep megalapításakor tórárt adományoznak Jeszod Hamaala kolonistái.

báró Rotschid segítségükre jön. Milyen tragédia: Azok az emberek, akik kivonultak, hogy szabadságban éléssék újja az országot, támogatásokat kell elfogadniok, alkalmazottak parancsait kell követniök, akik sokszor nem is értik, hogy mi történik ezen „bolondok” lelkében. Először fellázadnak a hősies telepek, de az éhség megadásra kényszeríti őket. Lassanként betetőrdnek sorsukba, felépítik otthonukat, kolóniájukat, eltemetik reménységüket, míg jobb idők jönnek.

Egy évvel később lengyel zsidók a Hule-tó déli végén alapítanak kolóniát: Jeszod Hamaala néven. A föld termékenynek látszik, zöld táj mosolyog feléjük, valódi paradicsomnak tűnik. De a mocsárban az anopheleszszunyog lakozik és betegséget, halált terjeszt. Igénytelenül, mint a beduinok, élnek ezek az emberek. Két évig sátrakban laknak, azután megtanulják a beduinoktól a papyrusbokrakból felállított sátrak építését.

A zsidó hősiesség eposza

Eheznek, állandó megtámadások veszélyének vannak kitéve, de nem hátrálnak. Hét évi szenvedés után, véletlenség folytán egy utazása alkalmával felfedezi őket Rotschid báró és segítséget nyújt nekik. Kolóniájuk fejlődik, virágmezők veszik körül, de reménylik, hogy sok követőjük akad, nem teljesül, elhagyatva élnek éveken keresztül ebben a sávár környezetben.

Még néhány kolónia létesül Galileában, de ezek is panganak, hiányzik a nagy áramlat.

arao mozgalom irányítása mellett, rabiasa használtak fel a kedvező alkalmat. Itt nyilatkozott azonban meg az új telepések jelene. Elviselettelennak tartották azt a gondolatot, hogy azt a helyet, melyet zsidók foglaltak le, harc nélkül adják fel, még akkor sem, ha az ellenség tulsulyban van. Hónapokig hősiesen ellenállott Kfar Gileadi és Te. Chaj kis munkáscsoportja a támadásoknak. Ejjel-nappal készenlétben voltak. 1920 március elején sorsuk meg volt pecsételve. Számbeli tulsuly és szegysenteljes csel ellenében küzdve esett el a kis csoport vezetője, Trumpeidor József, az aranyiszvív hős, és vele együtt öt társa, közöttük két asszony. A kis garnizon maradványa pedig kénytelen volt a győzteseknek helyet hagyni.

Az ifjuság épít

Tel Chaj és Trumpeidor a zsidó hősiesség szimbólumává váltak. Minden évben a tel chaj-i hősök esletének évfordulóján az egész ország ifjusága észak felé áramlik. Tel Chaj udvarán, amely ma is még olyan, mint 18 évvel ezelőtt volt, a hősök emlékére felállított emlékmű előtt, a galili oroszlánál, melynek tapazalán Trumpeidor utolsó szava olvasható: „Szép országunkert megajánlunk minden qiben megismünk csajukert, hogy ezanez az uttoranoz nasomán azatnak cselekedni. Trumpeidor irta egyszer: „Ne teletsd el, hogy nem azért megy Erec Jiszraele, hogy hostettek, vagy végnez, vagy ádozatokat hozz, hanem, hogy dolgozz.” Es hierz is ugyanigy nangoztatta; hogy a ma jelszava „a munka makkabeusait” megteremteni. A zsidó ifjuság ezeket a szavakat megértette. Mindig — és különösen az utolsó evek eseményei szászorosan megmutatták — megállták a helyüket, ha arról volt szó, hogy fegyverrel a kezükben támadásoktól megmentsek a kolóniákat. Semmilyen veszély nem riasztotta el ezeket az embereket kötelességük teljesítésétől. Tudatában voltak annak, hogy az igazi hősiességről a cél eléréséért folytatott napi fáradhatatlan munka tesz tanubizonytságot. Az ország minden részében megvalósult a tel chaj-i eskü: Emek Jezreelben, Judea hegyeiben, Emek Cheferben, Bet Sanban, a Jordán völgyében és Somronban — ott, ahol a Nemzeti Alap földet szerzett a chalucoknak, megtartották, fejlesztették, a mocsarat termékeny, virágzó födékké varázsolták, és nem csekély volt azoknak száma, akik életüket és egészségüket áldozták fel a szent célért.

Eveken keresztül Felsőgalilea érezte ennek a munkának áldását legkevésbé. Igaz ugyan, hogy Kfar Gileadi ismét felépítették, és pedig erősebben, mint azelőtt, Ajelet Hasachart a Palestine Colonization Association földjére helyezték, amely társaság finanszírozta és mint modern telepítvényt tovább fejlesztette. A masszív házak ma már jobban védik őket ellenséges támadások és betegségek ellen. Modern vizellátás a földnek intenzív megművelését teszi lehetővé. Amint a Keren Hajeszod többi kollektív kolóniáján, úgy itt is a traktor foglalta el a fekete helyét. A gazdasági udvaron a sok tejet adó tehén él és a zöld réteken juhnyáj legel. Büszkén nő fel a második generáció, amely nem költözik a városba, mint ez régebben történt és a mai nemzedék az apák munkájának továbbfejlesztését tűzte ki céljává.

Midnezek dacára Felsőgalilea az utolsó éveiben ugyszólván ott tartott, ahol 20 évvel ezelőtt. A régi kolóniák telepesei öregek és fáradtak lettek, utód nem volt, aki munkájukat átvette volna. Ein Seitim és Machnaim mai napig teljesen elhagyottak. Szafed, a régi szent város, Felsőgalilea centruma, a háboru utáni új határhúzásnál Sziríát hatvédként elvesztette és az utóbbi évek zavargásai által nagyon legyengült. Ifjusága jobb, több kilátással rendelkező helyekre vándorolt ki. Semmilyen új földterület nem szőlított új embereket és azok, akik ott voltak, úgy érezték magukat az évek változatlan meneténél fogva, mintha valamilyen elveszett helyen lennének.

Egy egész tartományról van szó

Galileában 300.000 zsidó léteknak van helye. A földszerzésnek Erec Jiszraeleban mindig politikai jelentősége is volt. Most, amikor a palesztinai kérdés területi megoldása aktuális lett, minden dunam földnek Erec Jiszraeleben beláthatatlan jelentősége van.

Galilea mezőgazdasági kilátásai

Galilea földjének termékenységére vonatkozólag teljesen különbözőek az eltérő vélemények, ugyanúgy, mint az ország többi részén. A zsidó kolonizáció történelmében vannak esetek, amikor a kopár és sivatár terület az élet és boldogság forrásává alakult át: emlékeztünk a Saron homokszárazságjaira, melyeket két évtizeddel ezelőtt teljesen értéktelenné tekintettek, mert csak valamilyen borsófajta termelt rajtuk, mely azonban a hőség által azonnal leperzselődött. Ezeknek a területeknek értéke azonban rögtön husz- és harmincszorosa emelkedett, amikor felismerték, hogy citrusfák ebben a földben fejlődnek a legjobban. Még feltűnőbbek a példák a hegyes vidékeken, ahol a földterületek kelő előkészítés után gyümölcsfák termesztésére nagyon alkalmasnak mutatkoztak.

Galileában kétféle földet különböztetünk meg: Felsőgalilea hegyvidéke 813.000 dunam kiterjedésű, melyből 534.700 dunam megművelhető. Alsógalileában 797.000 dunam, ebből megművelhető 435.000 dunam. Felsőgalilea síksága 403.100 dunam, melynek legnagyobb része — 376.800 dunam — megművelésre alkalmas. Alsógalileában 436.500 dunam, ebből 391.700 dunam művelhető. A hegyes részek, melyek mezőgazdaságra nem alkalmasak, felhasználhatók erdőültetésre. A völgyben megművelésre nem alkalmas területeknek az utakat és folyókat számítotuk.

Mily kultúrültvények teremnek a völgyben? A Hule-síkság földje kétségtelenül a legtermékenyebb, mert oly anyagokban gazdag, mely szaporítja ezen vidéken termelhető ültvények sorát. Josefus Flavius azt írja róla: „A szép és gyönyörű ország természeti gazdagsága igen nagy. Mindenfajta növény megterem itt: diófák, amilyeneket a kultúrországokban láthatunk, a forró perzselő naphoz szokott pálmafák mellett egyszerűen teremnek. Ugyanúgy füge- és olajfák, amelyek a forró klímát kívánják.“ A Jordán jó vizével és mellékfolyóival az egész völgyt vízzel lehet ellátni. Felsőgalilea nyugati része, a tenger melletti síkság hasonló minőségű és alapvizben gazdag. Mindkét síkság tehát vízben bővelkedik és földjén a vízrel kétszer évente is lehet veteményt aratni. Az öntözött gazdaság sokoldalú és itt már be van vezetve. Ely ilyen gazdaság egysége 20 dunam bruttó.

Alsógalilea hegyvidékein mások a viszonyok. Itt is sok kultúr növény alkalmas termesztésre, de részleges vízhiány uralkodik. A vízzel ellátott helyeken lehet veteményt, takarmányt és gyümölcsfákat ültetni, a többi részeken pedig továbbra is nyári és téli gabonaművelés fognak termelni, mint pl. búzát, árpat, továbbá hüvelyesveteményt és kukoricát. A gazdasági egység 60 dunam, melyből 20 dunam vízzel ellátott föld. A hegyes lejtős része, csucsa és mélyedései gyümölcsfa, szőlő, őszi vetemény és nyári gabonaművelésre alkalmasak. Gyümölcsfák közül olaj és füge, alma és körte, szilva és őszibarack, barack, dió, mandula, szentjánoskenyér, valamint csemegeszőlő és borszőllő teremnek itt. Ezek a gyümölcsfák mindig megteremtek és továbbra is teremni fognak abban a mértékben, ahogy a lakosság szaporodni fog. A hegyvidéki gazdaság legnagyobb részét arra az ágra fog támaszkodni, mely a gazdaság egyharmadát fogja képezni, kb. 10 dunamot, a többi rész vetemény és gabona-termesztésre, épületre, állat- és baromfitenyésztésre fordítandó. Felsőgalileában, ahol az esőzések gyakoribbak és ezért az ültvények kilátásai kedvezőbbek, 25 dunam is elegendő egy gazdaságra. Ezzel szemben Alsógalileában, ahol az éghajlati viszonylat kedvezőtlenebb, 35 dunamból fog egy gazdasági egység állni.

A fentiekből Galilea befogadóképességét a mezőgazdasági szempont tekintetében is meg lehet állapítani. Ha levonásba hozzuk azokat a földeket, melyek már zsidó kezén vannak, úgy a következő felállítást kapjuk azokról a még nemzsidó tulajdonban lévő területekről, melyek megművelésre alkalmasak.

Felsőgalileában:

A hegyekben, Szafed város területének levonása után, 501.000 dunam, amely 25 dunamnyi gazdasági egységbe beosztva, 20.000 gazdaságnak felel meg.

A völgyben, Akko város területének levonása után, 303.500 dunam, amely 20 dunamnyi gazdasági egységbe beosztva, 15.000 gazdaságnak biztosít helyet.

Alsógalileában:

A hegyekben, Nazaret város területének levonása után, 402.000 dunam, amely 35 du-

namnyi gazdasági egységbe beosztva, 11.500 gazdaságnak felel meg.

A völgyben 264.800 dunam, amely 60 dunamnyi gazdasági egységbe beosztva, 4.400 gazdaságnak nyújt helyet.

Összesen tehát 50.900 gazdaságot rendezhetünk be.

Ez azt jelenti, hogy még 50.900 mezőgazdasági család telepedhet le, minden családot 5 taggal számítva 254.500 új zsidó lakoságot jelentene. Galilea arab lakossága ma 96.000 lélek, az 1931. népszámlálás adatai szerint. Ehhez hozzájön még a természetes szaporodás 1937-ig. Ezen adatokba nincsen beszámítva Szafed, Akko és Nazaret városok lakossága. A kormány számítása feltételezi, hogy az arab lakosságának csupán 30%-a foglalkozik mezőgazdasággal és részben nem is indirekt élelmizik magukat a mezőgazdaságból. Amennyiben ez helytálló, úgy Galilea arab mezőgazdasági lakossága kb. 86.000 lelket, vagy — családonként 5 lélek számítva — 13.600 családot tesz ki. Galilea tehát intenzív fejlődés mellett még 37.300 családot, azaz 186.500 lelket képes befogadni, a vidéki lakossággal együtt, amely nem a mezőgazdaságból látja el élelmizését, pedig 300.000 lelket tudna befogadni, a 100.000 főnyi arab és zsidó lakosságon kívül, amely már ma is ott lakik.

Ez a lehetőség nem utópia. Mutatja ezt

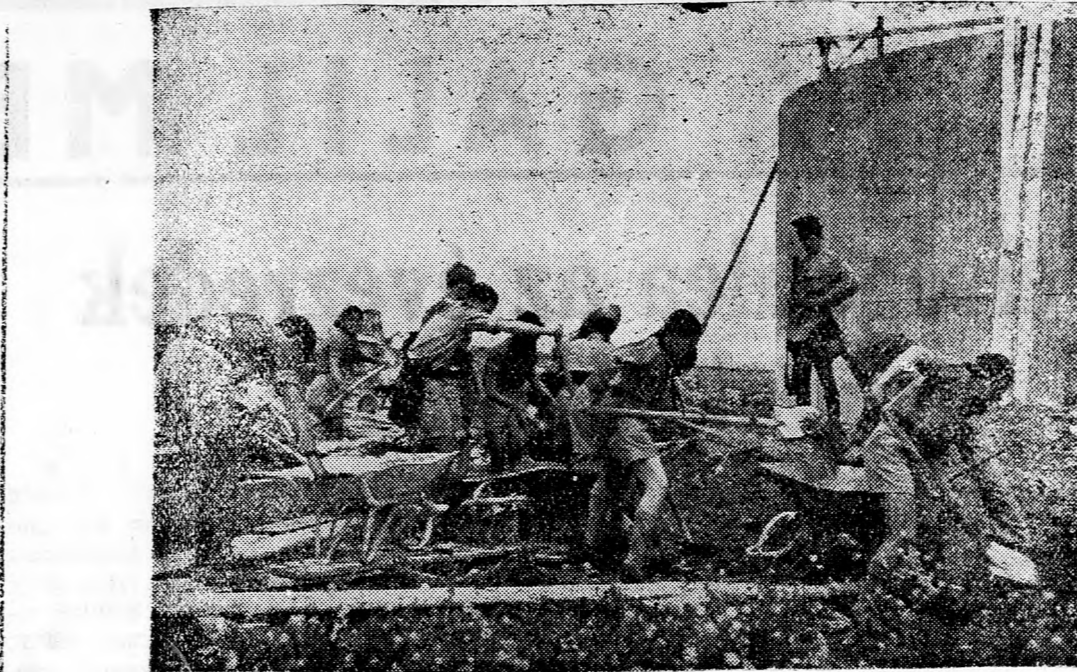
Az első nap munkájának eredménye.

Nehéz időben a vártán

Amióta a „Hagallia“ jelszó legelőször felhangzott, sok oly dolog történt, amely Palesztina északi részét döntő jelentőségű faktorrá tette. Akkor még a királyi bizottság jelentése nem került nyilvánosságra és földpolitikánk Palesztinának északi részében azon időben még abból indult ki, hogy a Hule koncessziós területet nagyobb földvásárlásokkal gyarapítsuk.

A Peel-bizottság történelmi jelentőségű javaslata, amely szuverén Zsidó Állam létesítését ajánlja Palesztinában, és politikai helyzetünk fejlődése ettől az időponttól kezdve a földkérdést az országépítés középpontjának előterébe tolt. Nemcsak arról van szó, hogy nagy, évekre elosztott földtranzakcióval nagy kiterjedésű földterületeket szerezzünk és ezáltal a zsidó mezőgazdasági lakosságunk háromszorosára való megnagyobbítását lehetővé tegyük, hanem főként északi határunk megvédéséről és biztosításáról van szó. Senki sem kételkedik abban, hogy a föld és az, amit zsidók rajta alkotnak, a tervezett zsidó állam határain döntő fontosságúak lesznek. Ezért koncentrált földvásárláspolitikánk az utolsó évben a Jordán völgyére, hogy egy kedvező keleti határnak feltételeit megteremtjük, melynek szimbolikus pionirmunkja az elmúlt évben 19 új kolóniának létesítéséből állott.

A Hule koncesszióterület az a platform, ahonnan békés hódításunkat Felsőgalilea minden irányába beindítottuk. Már is fontos területek alkotják tulajdonunkat és az egyetlen rövid idővel ezelőtt létesítettük első új kolóniánkat, Hanitá-t, amely Felsőgalileában előszörünk. Sokkal nagyobb befogadóképességűek azonban azok a földterületek, melyeket nekünk most kedvező feltételek mellett eladásra kínálnak és amelyeket a KKL földpolitikájának megvalósítása során még is

Egyik kézben fegyverrel, a másikban építő szerszámmal.

Judea és Saron kolonizációs története. Rechovot és Petach-Tikva lakossága 50 év előtti lélekszámának százszorosára emelkedett. És amit a zsidók ott tudtak elérni, ugyanez sikerülni fog nekik Galilea áldott földjén is: Energia, akarat és tudás, szeretet és odaadás fokozza és acélozza erejét azoknak, akik ezen az uton haladnak és azoknak az ezreknek, akik őket ezen az uton követni fogják. Csak föld álljon rendelkezésükre, a telepítésre szükséges föld.

Es ez a föld élelmet és otthont fog nyújtani mindazon dolgozó, becsületes, nyílt embereknek, akik a földet megdolgozzák.

Mi lehetne fontosabb a Geulat Háarecnél?

Egy régi KKL munkatársnak a főirodához intézett levele a következő megjegyzést tartalmazza: „Önök tudják, hogy hűséges híve vagyok a KKL-nek. Mégis az a véleményem, hogy a jelenlegi politikai helyzetben fontosabb tennivalóink is vannak, mint a Geulat Háarecét dolgozni. Minden rendelkezésünkre álló pénzüsszeget a politikai harcokra és a jisiv védelmére kellene fordítani.“ Miután azt hisszük, hogy több munkatársunk is ilyen véleményen van, az egész kérdéskomplexumot, Dr. Granovskynak, a KKL igazgatójának, terjesztettük elő, aki erről a következőkben nyilatkozik:

Szerecsénre csak kevés ember van, aki fenti levéliről hasonlóan azt a véleményt nyilvánítja, hogy a földszerzést a politikai helyzet tisztázásáig függesszük fel. Mindenki, aki ismert országunk valóságát, tisztában van azzal, hogy legfontosabb feladatunk az országban külső és belső pozícióink megerősítése. Különben is, fenti levélirő véleménye egy elvi, mint praktikus szempontból teljesen visszás.

Elvileg, mert építőmunkáknak megszaktitása nagy veszélyeket rejt magában. Erőnk elsősorban a jisiv megnagyobbításában és erac jiszraeli gazdasági támpontok létesítésében rejlik. Ez az elv úgy a krízis idejében, mint a gazdasági fellendüléskor érvényre jutott. Építőmunkánk előrehaladása szorosan összefügg földtulajdonunk megnagyobbításával. Munkánk erejének minden, ha csak átmeneti visszasszorítása is, a zsidó országépítés elgyengüléséhez és megmerevedéséhez vezet.

Praktikus szempontból minden új földszerzés tények alkotását jelenti. Építőmunkánk háború utáni története megtanított arra, hogy politikai helyzetünk az országban, csak tényleges teljesítményekre támaszkodhat. Aki jelenlegi helyzetünket az 1929. évi helyzettel összehasonlítja, helyeselni fogja fenti megállapításainkat. 1929. óta új földtulajdonunk, mint zsidó telepítvényeink száma a falum és a városokban megnagyobbodott. A palesztinai földszerzés nagy politikai jelentőséggel bír, különösen most, amikor a Palesztinakerdés területiális megoldása vált aktuálissá és a határok megállapítását a földtulajdonról teszik függővé.

Ami a javaslatot illeti, hogy várjunk a földvásárlással mindaddig, amíg az ország helyzete megjavul, fel kell tenni ezzel szemben a kérdést, honnan van biztosítékunk arra, hogy a földvásárlás a jövőben könnyebb lesz és a földárak csökkenni fognak? A földvásárlás Palesztinában, ma nagyobb nehézségekkel jár, mint a múltban és nem következtethető az, hogy a viszonyok ebben a tekintetben javulni fognak. Ellenkezőleg, senki sem tudja garantálni, hogy nem-e fog rövidesen, vagy esetleg későbben egy törvény megjelenni, mely a további földvásárlásokat megszorítja.

A földárak az utolsó hónapokban jelentősen csökkentek. Földek, melyek néhány hónappal ezelőtt 15 fontba kerültek dunamanként, ma 5-6 fontért kínálják eladásra. Amennyiben meg lesz a zsidó állam, úgy a földárak első időben jelentősen fognak emelkedni és sokáig fog tartani, amíg sikerülni fog a földszekuláció törvényes uton szabályozni. Ezen oknál fogva mielőbb minél több földet kell megváltanunk.

Váltuk meg Galileát! Bővítjük ki határainkat!

— Időjósolat: Lassan az ország délkeleti részén többi vidéken, többnyire lakozó másutt, enyhén nappal lassu felmelegedéssel csapadék nyugaton és délen a fővárosban is idő volt.

— Hová kell intézriumnak szánt kérvényeket: A pénzügyminisztériumra hozza, ha és kérvények kizárólag denia si Informatie-hozról postán kapott kérvény nap alatt elintézté talos levélben közlik a

— Tulságosan vérmékpé akkora az igen denféle kellemetlen fáradás, elbágyadás, a man jelentkezik, kitünő na néhány hétig napon egy pohár természetes keserűvizet isznak. Kér

— A CFR új szemé jelentik: A CFR a ny melyvonatokat állít Bucuresti—Constanța—gyorsvonatot, Bucuresti—Bucuresti—Sibiu, Bucuresti—Buzău—Corpulung—Brasov—Zărnivasar—és ünnepnapokra—Oradea—Halmeu, Satu-hai, Carei Mare—Bertfön, szerdán és péntek a Timisoara—Bazias, F—Praid, Holod—Dobresulovonatok Bucuresva, Bucuresti—Brasov zonyos napokon. Az ár tok a Bucuresti—Bazarsov vonalakon fognak.

— Meghalt Brunner hosszabb betegkedés Brunner Elekne, szület a zsidó társadalom egy nagybecsült tagja. Ig szállott sirba a megbok dek óta a legnagyobb szegények istápolását és ságot. Pénteken délután tük a Masaryk uccai g vét mellett. Férjén kv kei: özv. Góó Ferenc és Brunner Jenő.

— Megdráglut a tiz sitónk jelenti: A bír nagy részét a város temelt tűzfával. A már két ízben emelte a nősen a bányásznetösszettel nem tudott beszerezni magának. emelte az I. oszt. tűzf renkint és így Baia-Májában egy fél tízfifa Szállítás külön 50—60

— Futballistát bünte bíróság. Tudósítónk je napban a baia-marei Ghidali Ernő, a Phönix középfezedet játékos. kas Mór satu-marei ut leg inzultálta a felköt nemtudó Farkast, aki tett feljelentést Ghidali tárgyalták a baia-m Cartis büntetőbíró Ghid tetésre ítélte, de a bínr om évi próbaidőre fe kötelezték Ghidali eze összes költségek megf

— Egy baia-marei a ját gyermeke leplezte tik: Erdékes módon a baia-marei bérkocsis f színlét, hogy férje t ellophasson hazulról. kocsis felesége megjele kétségbeesve adta elő, tőzkodott odahaza, ism Eminescu uccal lakásu lakásba és az ablakon a hatóság emberei azo tek, ahol rövid nyomoz sa igazság. Muresann a rendőr kérdésre elm törté fel a lakás ajta szitette az ablakot és állapítást nyert, hog 500 lejt lopott el sa akarta, hogy férje tu Emiatt találta ki a f övert.

HIREK

Időjárás: Lassan emelkedő légnyomás az ország délkeleti részeiben és csökkenő a többi vidéken, többnyire déltől égre délen, váltakozó másutt, enyhe nyugati légáramlás, nappal lassu felmelegedés, a hegyekben fagy, csapadék nyugaton és a hegyvidéken. Ma délelőtt a fővárosban 14 fokot mértek, szép idő volt.

Hová kell intézni a pénzügyminis- riumnak szánt kérvényeket. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium ismételtlen köztudomásra hozza, hogy az összes petíciók és kérvények kizárólag a Serviciul de Evidența și Informație-hoz intézendők. A vidékről postán kapott kereséseket legfeljebb három nap alatt elintézik. Az eredményt hivatalos levélben közlik a kérvényezővel.

Tulságosan vérmes emberrel, kivált- képp akitől az igen nagy nedvesség mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkezik, kitűnő hatással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel, éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

A CFR új személyvonatai. Bucurestiből jelentik: A CFR a nyár tartamára új személyvonatokat állít forgalomba és pedig: Bucuresti—Constanța—Carmen Sylva között gyorsvonatot, Bucuresti—Baile Herculane, Bucuresti—Șibiu, Bucuresti—Carmen Sylva, Bucuresti—Buzău—Constanța—Golesti—Cămpulung—Brasov—Zărnești utvonatokon csak vasár- és ünnepnapokon, Satu-Mare—Oradea, Oradea—Halmeu, Satu-Mare—Valea lui Mihai, Carei Mare—Berveni között csak hétfőn, szerdán és pénteken. Motorvonatokat a Timisoara—Bazias, P. Olt—R. Vâlcea, Blaj—Praid, Holod—Dobrestă vonalakon. Kirándulónatokat Bucuresti Nord—Carmen Sylva, Bucuresti—Brasov vonalakon csupán bizonyos napokon. Az áramvonalas Rapid-vonatok a Bucuresti—Bazargic és Bucuresti—Brasov vonalakon fognak közlekedni.

Meghalt Brunner Elek. Csütörtökön hosszabb betegség után meghalt Clujon Brunner Elek, született Ruder René urnó, a zsidó társadalom egyik nagyműveltségű és nagybecsű tagja. Igazi zsidó nagyszony szolgált sirba a megboldogultban, aki évtizedek óta a legnagyobb csöndben gyakorolta a szegények istápolását és igaz zsidó jótékonyt. Pénteken délután négy órakor temették a Masaryk uccai gyászházba nagy részvét mellett. Férjén kívül gyászolják gyermekei: özv. Góó Ferencné, dr. Brunner Sándor és Brunner Jenő.

Megdrágtult a tűzifa Baia-Maren. Tudósítónk jelenti: A bányaváros lakosságának nagyrészt a város látja el saját erdeiben termelt tűzifával. A város az elmúlt télen már két ízben emelte a tűzifa árát, ami különösen a bányásznepet súlytotta, amely az ősszel nem tudott elegendő famennyiséget beszerezni magának. A város most ismét emelte az I. oszt. tűzifa árát 20 lejell méterenkint és így Baia-Maren az erdőségek aljában egy félő tűzifa kiváltási ára 420 lej. Szállítás külön 50—60 lej.

Futballistát büntetett meg a baia-marei bíróság. Tudósítónk jelenti: Még január hónapban a baia-marei fővárosi cukrászdában Ghidáli Ernő, a Phoenix futbalcsapat kiváló középpedezet játékosá összeszólalkozott Farkas Mór satu-marei utazóval és Ghidáli tetteleg inzultálta a felkötött karu, védekezni nem tudó Farkast, aki súlyos testtisítés miatt tett feljelentést Ghidáli ellen. Az ügyet most tárgyalta a baia-marei járásbírósnál. Cartis büntetőbíró Ghidáli 5000 lej pénzbíztetésre ítélte, de a büntetés végrehajtását három évi próbaidőre felfüggesztette. Egyben kötelezték Ghidáli tizer lej kártérítés és az összes költségek megfizetésére.

Egy baia-marei asszony önbetörését sa- ját gyermeke leplezte le. Baia-Mareról jelentik: Erdékes módon akart pénzhez jutni egy baia-marei bérkocsis felesége, aki önbetörést színelte, hogy férje tudta nélkül ótszáz lej ellophasson hazulról. Muresan Demeter bérkocsis felesége megjelent a rendőrségen, ahol kétségbeesve adta elő, hogy amíg nem tartózkodott odahaza, ismeretlen tettes feltörte Eminecu uccai lakásuk ajtaját, behatolt a lakásba és az ablakon keresztül távozott el. A hatóság emberei azonnal a helyszínre mentek, ahol rövid nyomozás után kiderült a furcása igazság. Muresanné négy éves kis leánya a rendőr kérdésre elmondta, hogy édesanyja törtéte fel a lakás ajtaját, majd belülről kifizetette az ablakot és elment hazulról. Megállapítást nyert, hogy Muresan Demeterné 500 lejt lopott el saját lakásából és nem akarta, hogy férje tudomást szerezzen róla. Elmúlt találta ki a fondorlatos betörési manővert.

Meghaltak a hetes ikrek. Havannából jelentik: Rafael Casanova asszony hetes ikrei tegnap 24 órai életbenlét után meghaltak.

Budapestre látogat a német belügymi- niszter. Budapestről jelentik: Fűck német belügyminiszter, a magyar kormány meghívására a közeli napokban hivatalosan Magyarországra érkezik látogatásra.

öt éves gazdasági tervet készít elő az angol kormány. Londonból jelentik: Az angol kormány öt éves gazdasági tervet készít elő, amely számol azzal, hogy a fegyverkezési láz konjunkturája után a gazdasági helyzetben bizonyos visszaesés fog jelentkezni. Ezért 500 millió fontot kíván felhasználni a hatalmas terv keretében utépítésre és lakóházak építésére.

Nagyarányu újabb lázadás készül Ma- rokkóban, Siddi del Abbesből jelentik: A saharai francia idegen legióban két hét óta felütően lázas tevékenység uralkodik. Megfelelő helyen célzások történtek arra, hogy a marokkói határon nagyarányu csapatösszevonás vált szükségessé. Algirből a marokkói határra rendeltek két gyalogezredet. Minden jel arra mutat, hogy az Atlasz hegyekben komoly felkelés van folyamatban és ennek arányai elérik az Abd el Krim-féle lázadás méreteit. A marokkói Rabat és Casablanca városokból csaknem az egész helyőrséget kivonták a franciák és ezek az ezredek most az ország belsejébe vonulnak. Bizonyosat nem lehet még tudni, de olyan hírek keltek számyra, mintha a marokkóiak szabad kikötőjükké kívánják tenni Rabatot és mivel erről nem lehet szó, fel akarnak lázadni. A francia hatóságok ezért tettek ilyen széleskörű óvintézkedéseket.

Moziba ment, — megharapta a veszett kutyá. Baia-Marei tudósítónk jelenti: Markovits Pál, a baia-marei Neumann és Markovits cég belfagya este nyolc órakor moziba ment és a főtéren egy kutyá megharapta. Napok múltán sikerült elfogni a kutyát, amely egy grancsár őrmester tulajdona. Alátovossal megvizsgáltatták, aki vesztégyanusnak találta az ebet és Markovitsot a Pasteurbe utalta.

A Zoor Salom társaság kirándulást ren- dez a május 25-i közgyűlés alkalmából. Indulás május 23-án a Romania hajóval. A hajóutazás részvételi díja a hivatalos árrakkal szemben 30%-al olcsóbb bármilyen osztályon. Jelentkezni dr. Neumann Vilmosnál, a Zoor Salom tagjánál lehet Cluj, Str. Berthelet 12, telefon 34-61, aki az utlevelek Palesztinába való érvényesítését és vizumoztatását is vállalja. Minden jelentkező 1000 lej előleget is küldjön utlevelével együtt. Dr. Neufeld Jenő körzeti elnök.

Eljegyzés. Deutsch Jolánka Sighet és Waldmann Henrik Valea lui Mihai jegyesek. Feiger Armin Simleul Silvaniei és Römer Tonika Kossvor jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Mendelovits Rácut (Helénkét) Somcuta-Mareról eljegyezte Schwartz Majsi Halmeu. (M. k. é. h.)

Fogel Regina Bistrița és Weisz Jenő Iva-Mica jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Ügyvédi hír. Dr. Farkas Imre irodáját Calea Marechal Foch 34 alól Str. Clemenceau 5/c alá helyezte át.

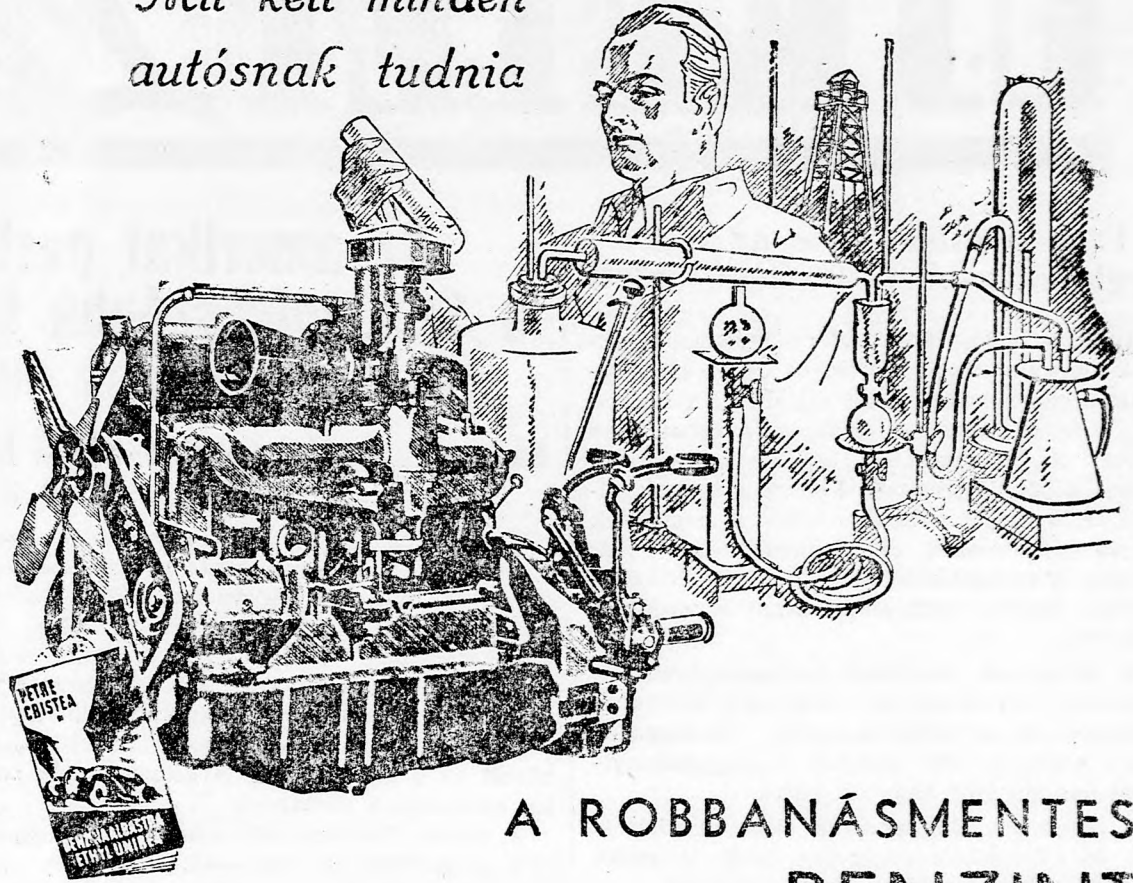
Ingyenes jogi segély és jogi tanács a Magánalkalmazottak Szakszervezetében. A Magánalkalmazottak Szakszervezete külön jogügyi osztályt állított fel, melynek vezetői dr. Joan Pop és dr. Deutschek Géza clujji ügyvédek, akik kétszer hetenként felváltva és pedig minden kedden és pénteken este 8 és 9 óra között ingyenes jogi tanácsokkal rendelkezésre állanak a szakszervezet tagjainak, a szervezet hivatali helyiségében, Str. N. Iorga 16 szám alatt. A szakszervezet vezetősége ezuton felhívja mindazon szervezeti tagokat, akiknek jogi tanácsra van szükségük, hogy bizalommal forduljanak a szervezet jogügyi osztályához fenti időpontokban, ahol szakszerű tanácsokban részesülnek.

Comunitatea Bisericească Evrească din Orăștie

Pályázat

[A]z orăștiei zsidó hitközségnél betöltésre kerül a nyugdíjazás következtében megüresedő metsző, hitoktató és előimádkozó állás. Pályázhatnak vallásos életű, szerényenyű, lehetőleg negyven éven aluli román állampolgárok, kik 3 elismert ort. rabbtól mindkét metszésre képesítéssel bírnak, az állam nyelvtől jól birják és középiskolai növendékek vallásánítására is képesítve vannak, jó előimádkozók és törtefelolvasók. Képesítési bizonyítvány és egyéb okmányok másolatokkal felszerelt, valamint eddigi működést, kort, családi állapotot és fizetési igényt is felölő pályázatok május 21-ig küldendők be. Utiköltség megtérítésére csak meghívottak tarthatnak igényt. Az Elnökség.

Mit kell minden autósna tudnia

A ROBBANÁSMENTES BENZINT

a modern motorok jó működése érdekében hozták forgalomba

Az autó még világítópetroleummal is működik. De hogyan? A legnagyobb hiba lenne, amit az autós elkövethet. A motor súlyosan szenvedne. Ugyanez a helyzet a nagy kompresszióju motornál, ha annak közönséges benzinnel kellene működnie.

Az Unirea Társaság híres gyártmánya, az „Ethyl kékbenzin” közismert a romániai autósok körében mint a legjobb minőségű robbanásmentes üzemanyag. Az Unirea Ethyl kékbenzin megállja a helyét a legkiválóbb hasonló amerikai termékek mellett is.

Figyelemreméltó teljesítmény, nagy megtakarítás, kevés javítás az UNIREA ETHYL KÉKBENZIN használata révén.

Imre Petre Cristea véleménye

Az Unirea Ethyl kékbenzin olyan előnyt nyújt, amelyet más gyártmányoknál csak ritkán találunk: gazdaságos.

Ennek a ténynek a magyarázatát, valamint figyelemre méltó tanulmányt a modern motorról talál odában a füzetben, amelyet Petre Cristea, a híres autóztesztő írt.

Ezt a füzetet INGYEN küldjük meg Önnek. Kérje még ma az Unirea S. A. de Petroltől.

ETHYL KÉKBENZIN

AZ IDEÁLIS ÜZEMANYAG AZ ÖN AUTÓJA SZÁMÁRA

UNIREA GYÁRTMÁNY ÉS AZ UNIREA BENZINKUTAKNÁL KAPHATÓ

TURISZTIKA

A Hagglibor turistaszakszabálya május 8-án, vasárnap reggel pontosan 8 órai indulással a klubház elől, Str. Stroescu 7/b a következő gyalogturát rendezi:

Cetatea Fetelei—Comuna Tenti—Valea Gârbaú—Dumbrava—Pădurea Făget. Vendégeket szivesen lát a vezetőség.

Május 10-én ugyancsak 8 órai indulással a következő gyalogturát rendezi: Valea Plesca—Sf. Joan—Dumbrava—Fântână Bilascu—Făget.

Averescu Olaszországban gyógykezel- teti magát. Bucurestiből jelentik: Averescu marsall volt miniszterelnök az olaszországi Aquiba utazott gyógykezeléséi magát.

A német sajtó visszautasítja a vádat, hogy Németország erőszakosan akarja elintézní a szudeta-német kérdést. Berlinből jelentik: A német sajtó élesen tiltakozik a külföldi lapok azon vádjai ellen, hogy Németország erőszakosan bele akar avatkozni a szudeta-német kérdés elintézésébe. A sajtó leszögezi, hogy a három és félmillióss szudeta-németeknek, amely nagyobb létszámú, mint az izek, lettek, esztek, albánok, teljes jogcímük van önrendelkezési jogukhoz és egyenjogúságukhoz, ha náluk, kisebb számú népek önálló államok lehetnek.

EGYESÜLETI ÉLE

Wizo kulturdélután. A clujji Wizo kulturdélutánassorozatában tekintettel a nemzeti ünnepre kedd helyett hétfőn, május 9-én Henni Frank tart előadást a helyicsoport helyiségében, Str. Memorandului 13 szám alatt.

Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó clujji helyicsoportjának közleménye. Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó clujji helyicsoportja rendez évi közgyűlést f. hó 8-án, vasárnap d. e. 11 órakor tartja a Royal club helyiségében, Str. Memorandului 13 sz. alatt. A tárgysorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Számadásokról betervezés. 4. A vezetőség megválasztása. 5. A központi konferencia delegátusainak megválasztása. 6. Esetleges indítványok. Az Arvagondozó helyicsoportja a maga igen fontos karitatív munkájával (árva és özvegyek havi segélyei, téli ruházat, nyaraltatás, iskola segélyek, stb.) a zsidó intézmények között is egyike a legfontosabb szerepet tölti be. A vezetőség boldogan számol be az oly nehéz viszonyok közepette is elért szép eredményekről és reméli, hogy az a társadalom, amely anyagi áldozataival teszi lehetővé eredményei felmutatását, megjelenésével is dokumentálni fogja értékes énközlését intézményinkkel szemben.

KÉRDESSEN AZ ÚJ KELENTENEN BERTERES AZ ÜZLETI LÉLEK

UJ KELET *Legújabb hírek*

Franco elismerése az olasz légionáriusok hősiessége felett

Burgos, május 6. (Radór). Franco tábornok intervjut adott Pettinato olasz újságíróknak, amelyben csodálatát fejezte ki a hősiesség felett, amellyel Spanyolországban az olasz légionáriusok, a régi római harcosok méltó utódai, harcoltak. Franco tábornok kijelentette, hogy szívével bízik a nemzetiek végső győzelmében, amely nem késhet soká, dacára a nemzetközi okkult erők erőfeszítéseinek, melyek csak súlyosbíthatják a helyzetet.

A nemzetiek hivatalos közleménye szerint Castellon tartományban csapataik erélyesen visszaverték a köztársaságiak támadásait. Ezek végül is 400 halottat és nagymennyiségű hadianyagot hagytak hátra.

A nemzetiek kiigazították előretolt állásait és elfoglalták Alcocebre falut. A rossz időjárás akadályozta a hadműveleteket.

Mint Párizsból jelentik, Prieto, a Negrin-kormány volt hadügyminisztere magángépkocsiján Párizsba érkezett, ahol a Boulevard Hausmann egyik előkelő szállodájában vett lakást. Az öt megkérdő újságírók előtt kijelentette, hogy utazása magántermészeti és egyelőre nincs szándékában visszatérni a köztársasági Spanyolországba.

Victor Babes érdemeit méltatták a bucaresti vesztség elleni kongresszuson

Bucuresti, május 6. Péntek délelőtt négy órakor vette kezdetét a fővárosban Károly király öfelsége magas védnöksége alatt a nemzetközi vesztség elleni kongresszus, amelyen számos külföldi delegátus vett részt.

A kongresszus első ülésén ünnepélyes keretek között emlékeztek meg arról, hogy Romániában pontosan most ötven év adták az első vesztség elleni oltást. A fővárosi Pasteur-intézetben ez alkalomból Victor Babes orvos-professzor emlékeztetést ünnepelték, aki uttoró kutatásokat végzett ezen a téren. Az ünnepségen számos francia, olasz, cseh, török, jugoszláv, stb. tudományos intézet képviseltette magát. Az ünnepség szónokai méltatták Victor Babes dr érdemeit.

Hitler római látogatása nem ártott a francia-olasz tárgyalásoknak

Párizs, május 6. Az olasz hajóhad nagy felvonulása mély hatást tett a francia közvéleményre. Politikai körök úgy vélik azonban, hogy Hitler olaszországi látogatása nem ártott az olasz-francia tárgyalásoknak. A Jour szerint a tárgyalások kedvező mederben haladnak, sőt május 12-én sor kerül az egyezmény megkötésére. Az Oeuvre szerint Olaszország nagy súlyt helyez a francia-olasz paktum megkötésére. Valószínű, hogy Ciano külügyminiszter londoni látogatása után Párizsba is ellátogat.

Légionárius röpirat-terjesztőket tartóztattak le

Bucuresti, május 6. Az éjszaka folyamán Turmu Severinben több ház udvarára Corneliu Zelinszki Codreanu által aláírt manifesztumokat szórta. A turnuseverini rendőrség azonnal bevezette a vizsgálatot és letartóztatott hat légionáriust, akik a manifesztumokat terjesztették. A letartóztatottak a következők: Victor Gheorghiu folyamhajózási mérnök, Petre Gheacu középiskolai tanuló, Psile Marghescu kereskedelmi tisztviselő, Ciuca Marin és Dumitru Botile ügyelmi hallgatók, valamint Marin Maticci szabót. Valamennyit a sibulii katonai törvényszék fogházába szállították.

Az amerikai parlament megszavazza a Spanyolországba irányuló fegyverszállítási tilalom felfüggesztését

Nagy meglepetés angol politikai körökben Nye szenátor javaslata miatt. Roosevelt is a javaslat mellett van

London, május 6. Nye szenátor határozati indítványa, melyben a köztársasági Spanyolország számára a fegyverszállítási tilalom felfüggesztését javasolja szenációt keltett az angol sajtóban. A Times hangoztatja, hogy eddig semmi hivatalosat nem közöltek Nye szenátor indítványáról. A hír azonban angol politikai körökben csodálkozást keltett, amit növelt az a hír, hogy a javaslatot valószínűleg elfogadja a parlament.

A News Chronicle és más baloldali lapok igen elégedettek a határozati javaslattal. Az Egyesült Államokból érkezett legújabb hírek bizonyítják, — írja a lap, — milyen hatalmas felháborodást keltett az a mód, ahogyan a sorsára bízták a „spanyol hajót”. Erős mozgalmat indult meg, amit a közvélemény nagy része támogat. Igen jelentőségteljes, hogy a mozgalom kezdeményezője Nye szenátor, aki közismerten a fegyverkezési hitelek leszállítása mellett foglalt állást. Egyes politikai körökben hangoztatják, hogy a határozati javaslat Roosevelt nézetét képviseli.

A Stefani jelenti Newyorkból, hogy a Sun című lap szerint a külügyminiszter ellenzi azt a javaslatot, hogy függeszék fel a fegyverkezési tilalmat Spanyolországba, amennyiben ilyen intézkedés az Egyesült Államoktól belerántana esetleges európai komplikációkba. A lap szerint Roosevelt visszatérésére várnak a kérdés rendezésénél.

Kedvező benyomást keltett Párizsban a kisantant sinai konferenciájáról kiadott közlemény

A Havas párizsi jelentése szerint a kisantant közleménye kedvező benyomást keltett Párizsban. A közleményben foglalt utalások bizonyítják, hogy a kisantant hű marad hagyományos politikájához. A három állam a realitás érveire felett rendelkezik és igyekszik minél jobban ahhoz igazodni szolidaritás érdekei és a béke ügye szolgálatában. Méltatást érdemel a kisantant-államoknak a Népszövetség iránt nyitólátott hűsége.

Az Information című lap kiemeli a kisantant-tanácsülés fontosságát. Az érdeklődés, amit a konferencia kiváltott, — különös te-

kintettel a nemzetközi helyzetre — kitűnik abból a tényből is, hogy a patriárka-miniszterelnök és a kormány tagjai, valamint számos diplomata volt jelen Sinaiban.

A Liberté megállapítja, hogy a kisantant-államok értekezlete egybesett az olasz-német megbeszélésekkel. A kisantant három állama szilárdabban alapokon igyekszik átcsoportosulni, véderéjének maximális biztosítása érdekében. A kisantant ki akarja venni részét az európai diplomáciai erőfeszítésekből az enyhülés érdekében.

A magyar képviselőházban folytatták a zsidótörvény vitáját

Peyer szocialista képviselőn kívül valamennyi felszólaló a javaslat mellett beszélt

Budapest, május 6. A képviselőház pénteken folytatta a zsidótörvény vitáját, amelynek során Müller Antal keresztény párti képviselő kifogásolta a javaslatnak azt a részét, amely a keresztényeknek négyesre többséget engedélyez akkor, amikor a zsidóságot csak ötszázalékos arányszám illeti meg.

Makkai János nemzeti egység párti képviselő kijelenti, hogy a magyarság 90 százaléka kívánja a zsidóprobléma megoldását. Szerinte a zsidók meg lehetnek elégedve a törvényjavaslatban megállapított arányszámmal. A vállalatoknál 12, vagy 15 ezer zsidó alkalmazottól van szó, akiket tulajdonképpen nem is bocsátanak el, mert néhány év alatt nyugdíjazással amugyis kicserélődnek. Azt viszont nem akadályozza meg a törvényjavaslat, hogy a vállalatoktól elbocsátott zsidó alkalmazottakat másutt helyezkedjenek el.

Peyer Károly szocialista képviselő a javaslat ellen foglalt állást. Szerinte a munkanélküliséget kell megoldani, mert az az égető problémája Magyarországnak. A képviselő úgy véli, hogy a zsidóság akart asszimilálódni, de külföldről eltiltották őket.

A következő szónok Tasnádi Nagy András, a nemzeti egység párt elnöke, a zsidók térfoglalásának statisztikáját ismertette, arra igyekezett rámutatni, hogy a zsidóság a kereskedelem, az ipar, a nyereszkeskedési vállalkozások, az újságírás és a nagyvállalatok területén szerzett számarányát meghaladó pozícióban van. A képviselő szerint a könnyű megjelölést biztosító pályák vonzották a zsidóságot.

Anglia és Franciaország közbelépnek Csehszlovákiánál a szudeta-német kérdés rendezése érdekében

Csehszlovákia és Románia törvénnyel szabályozzák a magyar kisebbség helyzetét

PARIZS, május 6. Jólétesült körök véleménye szerint rövidesen bekövetkezik a cseh kormányjal a tervezett angol-francia közbelépés. Hír szerint a két ország prágai követe fel fogja szólítani a cseh kormányt, hogy a végső határig menjen el az engedmények terén, amennyire az területi egysége és függetlensége megőrzésével lehetséges. A két követ biztosítani fogja a prágai kormányt, hogy Franciaországnak és Angliának nem szándéka beavatkozni Csehszlovákia belügyeibe, de úgy a nem-

zetközi helyzet, mint Csehszlovákia egyéni érdeke megköveteli a szudeta-német kérdés mielőbbi békés megoldását. Természetesen a cseh kormány békés szándékát csak akkor vezethetnek sikerre, ha Berlín szintén jószándékkal kezeli az ügyet. Eppen ezért talán még a prágai kormánytól tervezett közbelépésnél is fontosabb az, hogy az angol kormány mielőbb készítse elő a talajt Berlínben.

LONDON, május 6. A Daily Telegraph szerint Jugoszlávia megengedését kívánja a

csehszlovákiai és a romániai kisebbségek és az illető országok kormányai között. Hír szerint Csehszlovákia és Románia törvényjavaslatot készít elő, amely a magyar kisebbség jogait szabályozná a három kisantant államban. A Times cikket ír arról, hogy keresni kellene a közélést Magyarországgal és Lengyelországgal. Szerinte Magyarországgal könnyebben keresztül vihető a közélést.

Orvosi bulletin Goga állapotáról

Ciucea, május 6. Lapunk más helyén beszámolunk Goga Octavian volt miniszterelnök betegségének alakulásáról. A déli konzilium után a kezelőorvosok a következő hivatalos közleményt adták ki:

[Goga Octavian május 4-én agyvérzést szenvedett. A beteg állapota aggodalomra ad okot amiatt is, mert május 6-án tüdőgyulladás jelei léptek fel. A beteg hőmérséklete 38,6, pulzusa 102, lélegzete 30. Ciucea, 1938. május 6. Prof. dr Iuliu Hatiegan, prof. dr I. Minea, dr Sile Teodorescu.

Szabályozták az idegenek bevándorlását Braziliába

Rio de Janeiro, május 6. A köztársasági elnök ma rendeletet írt alá idegeneknek Braziliába való beutazásáról. A rendelet megtiltja a beutazást rokkantaknak, bűnűknek, betegnek és 18 évnél fiatalabb és 60 évnél idősebb személyeknek, erkölcsstelen hajlamú egyéneknek, azoknak, akik veszélyeztetik a közrendet és az állam biztonságát, valamint azoknak, akiket már valaha kiutasítottak Braziliából. Bármely, az országba érkező idegen tartozik egy hónapon belül közölni nevét a rendőrhatalósággal. A Braziliában törvénytelenül tartózkodó idegenek négy hónapon belül tartoznak törvényesíteni helyzetüket. A rendelet megtiltja bármely könyv, lap, vagy folyóirat idegen nyelven való megjelenését, az igazságügyi minisztérium felhatalmazása nélkül.

Hazautaztak a kisantant külügyminiszterek

Bucuresti, május 6. Sztojadinovic jugoszláv és Krofta csehszlovák külügyminiszterek az éjszaka hazautaztak kíséretükkel.

A Szovjet új berlini követe

Moszkva, május 6. A szovjetek felső tanácsa Marekajov helyettes külkereskedelmi népbiztost berlini követté nevezte ki.

Petrescu Comnen ma Genbe utazik

Bucuresti, május 6. Comnen külügyminiszter ma reggel visszatért a fővárosba, ahonnan a nap folyamán Genbe utazik a népszövetségi tanácsülésre.

Del Vayo Párizsban

Párizs, május 6. A párizsi spanyol követ közlése adta a francia fővárosban átutazó Del Vayor genfi spanyol követ tiszteletére. A meghívott vendégek között jelen volt Daladier, Campinchi, valamint a szovjet és a kínai követ is.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomda Chuj, Strada Baron L. Pop 16. Telefonszám: 18-66.

BUN DE IMPRIMAT

Táza postak
péltés in ruz
No. 224718/928

10. Telefon: 14
Havonta 110,-
évre 900, egész
földre: Havonta
félre 12, eg
Hirdetők díja
„UJ KELET”-
banati zsidók
a Cikkek u
lorrás megjelöl

Nagy fény
még nagy

A fény valóban
góság és színes
völ. Róma két
volt: a cirkusz
Rómája, ahol az
díg boldog mara
fásoknak, mag
és szolgálatát f
koronázatlan fe

A fény kihuny
némi szimbólus
gyogás pázmá
mögött most suly
fel; árnyak, mel
zett elrejtani.

Mára kiderült,
civilizáció, a kul
védése érdekében
gése.

Igen közönség
vezésben valóba
ugy Róma, mint

S ezek a törny
ennélfogva ény
Délkelet-Európa
határozta Róm
jelölték ki az itt
lembevétele nélkü

Nem kétséges:
igényt tartanak
medencei népek
dasági kiaknázás

Ez a fény, ez
gető árnyéka, a
még mesterséges

A lényeg, a r
tárukt, Nem is r
szetes az a kiár
gás mögül rákv

Akinek szeme
van — kihallhat
dübörgését.

A nagyh
és a kise

Most napról-n
suk, hogy Pár
talán együttesen
a csehszlovákiai
tárgyalásban. Sőt
be is következett
geli londoni lapj

Nagyon megny
kellőek ezek a
a két nyugati
nemzetiségi és e
rendületlen. Hisz
kevésbé ezek
amint a hírek is
letet elvárják m
zetiségi és embe
s a nyugodt fejl
den bizonytal
kat. Bár...

Bár az alkalo
ténik, meglehető
— politikusan b
csak azért, mer
értelmű a készü
egy bizonyos k
vagy legalább i
sebbsége érdeke

mert ezt a fel
tette időszerűvé
deke e pillanat
nemzetiségi és
hatalmi és kül
hatalmi sulya

felé, hogy Ber
is tényeket, de
nélküli fellépés
már számtalan
külön-külön és
don, felléphet